

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

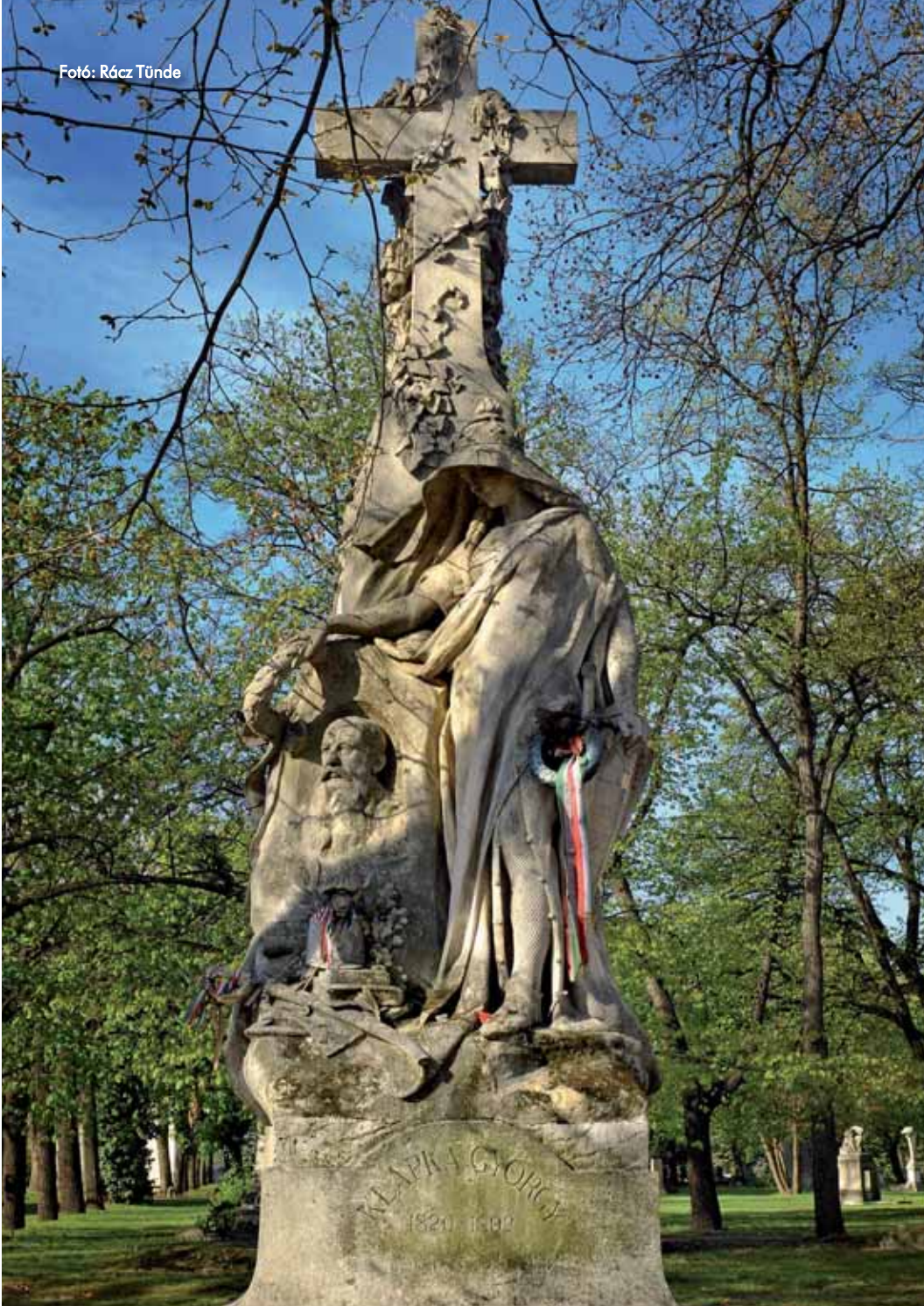
A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2012. május XXIII. évf. 5. szám – 390 Ft

VEREJTÉKKEL,
VÉR NÉLKÜL

9789856330622006

Kőbe vésve, bronzba öntve

KOMÁROM HŐSE

A Fiumei úti (régőbbi nevén Kerepesi úti) temetőben, a Deák-mauzóleum szomszédságában alussza örök álmát az 1848/49-es forradalom és szabadságharc honvédtábornoka, a 120 éve, 1892. május 17-én elhunyt Klapka György. 1849. május 21-én nevezték ki a komáromi erőd és várórség (azaz a VIII. hadtest) parancsnokának, s bár neve leginkább az e beosztásban végzett tevékenységével összefüggésben ismert, a harcok korábbi szakaszában is komoly érdemeket szerzett.

1849 januárjában például, amikor Felső-Magyarországon a kassai vereséggel válságra fordult a helyzet, ő váltotta Mészáros Lázárt a felső-tiszai hadtest élén, s lett ezzel az akkor mindössze 29 esztendőes ezredes a szabadságharc legfiatalabb katonai vezetője. Villámgyorsan újjászervezte szétzilált hadseregét, majd január 22-én Tarcalnál, egy napra rá pedig Bodrogkeresztúrnál is legyőzte a császári-királyi erőket. Ezt követően ellentámadásra készült, ám annak végrehajtásától – értesülve a térségbe küldött ellenséges erősítés nagyságáról – elállt, mi több, az addig megszállt területeket is feladta, és a Tiszánál (Tokajjal szemben) védelemre rendezkedett be. Január utolsó napján itt állította meg a Debrecen felé nyomuló Schlik-hadtestet.

Március 3-án, Tiszafüreden Görgői mellé állt az összpontosított honvédsereg vezetésére alkalmatlannak bizonyult Henryk Dembińskivel szemben. Március 28-án tábornokká nevezték ki, s ő dolgozta ki a tavaszi hadjárat első szakaszának hadművelési tervét, melynek végrehajtásában az I. hadtest parancsnokaként vett részt. Április 30-án Görgői helyetteseként átvette a hadügyminisztérium irányítását; e posztot május 26-ig töltötte be.

Július–augusztus fordulóján (miután birtokába jutott a támadók létszámának és elhelyezésének kimutatása) egy bátor akció keretében szétzúzta a Komáromot fojtogató ostromzárát. Győr birtok-

bavétele után pedig már a Graz irányába történő előretörést tervezte, hogy megszerezze az ellenségnek a város környékén felhalmozott készleteit. Elképzeléseit azonban már nem válthatta valóra. A magyar főszereg temesvári kudarca után (1849. augusztus 9.) véget vetett a hadműveletnek; feladta Győrt, visszavonult Komáromba, ahol védelemre rendezkedett be, idővel pedig tárgyalásokba bocsátkozott az erőd feladásáról.

A megegyezés végül 1849. szeptember 27-én született meg. A dokumentum értelmében a komáromi várórség, illetve a városban tartózkodó összes civil (beleértve az odamenekülteket is) minden későbbi felelősségre vonás alól mentesítő papírt, menlevelet kapott. A vár átadásának feltételül korábban megszabott legfőbb követelésről, az általános amnesztációt ugyanakkor Klapkának le kellett mondania, miután a bécsi vezetés ezt az óhaját nem akceptálta. Minden akadály elhárult tehát az erődrendszer átadása elől, melyre 1849. október 2–5. között került sor. A szabadságharc utolsó mozzanata volt ez.

Klapka ezt követően külföldre távozott. Megfordult Londonban, Párizsban és Lipcsében, végül Genfben állapodott meg. 1855-ben svájci állampolgárságot kapott, ugyanakkor meghatározó szerepet vállalt a '48-as magyar emigráció politikai és katonai tevékenységében is. Az 1866-ban kitört porosz–osztrák háborúban hatalmas lehetőséget látott: Magyarország felzabadoztatásának lehetőségét. Éppen ezért megállapodott Bismarck porosz kancellárral a mintegy ezeröt száz fős Klapka-légió felállításáról. Az általa parancsnokolt alakulat 1866. augusztus 3-án (amikor már a harci cselekmények véget értek, s a felek előzetes békét kötöttek) magyar földre lépett, de néhány nap múlva vissza kellett vonulnia porosz területre. A kiegyezés után hazatért, ám poroszországi szereplése miatt nem léphetett ismét katonai szolgálatba. A Deák-párt sziereiben indulva előbb Illava, később Temesvár országgyűlési képviselőjévé választották, 1868-ban pedig a honvédegyetlek elnöke lett.

– 1894-ben állított síremléke Róna József alkotása; az ő keze munkáját dicséri például a komáromi Klapka-emlékmű (1896), illetve Savoyai Jenő budavári lovaszobra (1900) is. A Kerepesi úti temetőben helyet kapott kompozíción az idős Klapka György arcképe, huszárcajókája és szabályja látható. A szabadságharc honvédtábornokát a Magyarországot megtestesítő nőalak, Hungária oltalmazza; szeretettel tekint le rá, miközben koszorút tartó jobbát felé nyújtja – tudtuk meg Tóth Vilmos történésztől.

Feith László

48

NINCSEN JÖVŐ A MÚLT ISMERETE ÉS TISZTELETE NÉLKÜL. ENNEK FONTOS ESZKÖZE AZ INTERNET, AMELY SEGÍTHET A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN ELESETT MAGYAR KATONÁK SÍRJAINAK FELKERESÉSÉBEN, A HŐSÖK EMLÉKÉNEK ÁPOLÁSÁBAN IS.

A halott katoná nem ellenség

16 A békefenntartókat ünnepeljük és missziós katonáinkra emlékezhetünk a pákozdi Katonai Emlékparkban.

28 Légi Főlény, majd Oroszlán-akarát: svédországi „munkalátogatáson” vettek részt a legckeméti Pumák.

40 A 20 éve született Nyitott Égbolt-egyezmény két letéteményese: Kanada és Magyarország.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2012. JÚNIUS 15-ÉN JELENIK MEG.

54 Képes beszámoló a „Katonák. Hősök” rendezvénysorozat áprilisi eseményeiről.

Komárom hőse 3

NAGYVILÁG

Döntéshozók 6
Missziós hírek 10

TRADÍCIÓ

Mínusz 100 nap 12
A hősök napja 14
Ahol örökké lobog a láng 16

SEREGSZEMLE

Áprilisban történt 18
Magasfeszültség 22
Verejtékkel, vér nélkül 26
Kivívták a Légi Főlényt 28

Tábori Posta

Módszertan 35

HADITECHNIKA

Bizonyítványosztás 38
Bízalomerősítés 40

HÁTORSZÁG

Amerikai história 44
(Had)történelmi épület 46
Az utókor tisztelgése 48
Öszentsége katonái (1.) 51
Katonák. Hősök 54
Bérmegállapodás 56
Katonaoimpikonok (2.) 57
Háttérhadsereg 60
Személyi hírek 62
Keresztrejtvény 63

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXIII. évfolyam 2012. 5. szám

Kiadja a Zrínyi Média HM Kommunikációs Kft.

Felelős kiadó:

DR. BOZSONYI KÁROLY ügyvezető

Nyomatás:

HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft.

Felelős vezető:

NÉMETH LÁSZLÓ ügyvezető

Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351 Email: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN

Főszerkesztő-helyettes:

SZABÓ BÉLA

Olvasószerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Lapszerkesztők:

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR, KRASZNAI-NEHREBECKZY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS SZERKESZTETTE

Borítófotó: KMCS

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletőge (1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

Irakban és Afganisztánban is az improvizált robbanóeszközök szedték a legtöbb áldozatot.

A világtörténelem első, csak levegőből megnyert háborúja volt a Líbia elleni hadművelet. Francia Rafale teljes fegyverzettel.

minden ISAF-műveletben részt vesznek, az akciók 40%-át már afgán tisztek és tiszt-helyettesek vezetik. A legújabb hír szerint az amerikai hadsereg már teljes egészében átadja az afgánoknak az éjszakai harcok irányítását is. Különösen imponáló eredmények születtek a különleges erők kiképzése területén. Az afgán hadsereg ma 11 000 fős különleges műveleti erővel rendelkezik, amely 2011-ben 4000 rajtátűst, harci akciót hajtott végre a lázadók ellen. Eredményesen halad a biztonsági erők egészének felkészítése is, hiszen a lisszaboni csúcson tervezett 260 000 fős erő helyett, már most 352 000 fős kiképzett afgán katonai, rendőrségi erő áll rendelkezésre. Ebben a helyzetben a szövetségi értékelések szerint 2013 közepétől megkezdődhet a harcoló erők kivonása, és a kiképzéssel, tanácsadással, segítségnyújtással és segélyezéssel foglalkozó „visszamaradó” erők megtervezése.

A NATO 2014 után sem fogja magára hagyni Kabult, az a cél, hogy Afganisztán független, demokratikus, biztonságos és stabil országgá váljon. Az afgán kormány, a szövetségi együttműködésen kívül, kétoldalú egyezményeken nyugvó katonai, illetve biztonsági támogatással is számol. Ilyen tárgyalások folynak már az USA-val, az Egyesült Királysággal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal. Az afgán elnök optimizmusát mutatja, hogy az átmenet dinamikus végrehajtása miatt, már 2013-ra előrehozott elnökválasztásokon gondolkodik, és egy 20 000 fős haderőcsökkentést vizionál 2015–2016-ra. De nem lehetünk naivak a tekintetben, hogy a 2014 végéig vezető út továbbra is igen nehéz lesz, a prob-

lémák megoldása az egész nemzetközi közösség és a kabuli kormány összefogását igényli. Láttuk április közepén, hogy a tálibok egyszerre három városban (köztiük Kabulban) voltak képesek összehangolt, érzékeny veszteségekkel járó támadást indítani számos afgán és nemzetközi célpont ellen. Ettől függetlenül biztosra vehető, hogy a csúcstalálkozó jóváhagyja az átmenet új tervét és a 2014 utáni új együttműködés elképzeléseit.

OKOS VÉDELEM

A chicagói csúcs másik fontos napirendjét a katonai képességfejlesztés feladatai képezik. A Lisszabonban elfogadott leg-

újabb stratégiai koncepció ugyanis – a korábbiakkal ellentétben – nem tartalmaz konkrét fejlesztési követelményeket és irányelveket, s a hiányt a NATO a portugal fővárosban, különböző programok és kezdeményezések előterjesztésével próbálta kompenzálni. A 2010. novemberi tanácskozáson a NAC döntött a kritikus műveleti hiányok csökkentéséről szóló, úgynevezett lisszaboni képességcsomagról, elfogadta az európai rakétavédelem tervét (Chicagóban már bejelentik az előzetes műveleti készület elérését), meghatározta az ügynökségi és parancsnoksági reform elveit, továbbá áttekintette a NATO általános védelmi és elrettentési rendszerének (DDPR) felépítését. A ka-

Magyar katonai járőr Afganisztánban.

tonai képességfejlesztés lehetőségeit azonban behatárolja a gazdasági és pénzügyi válság, a tagországok nehéz gazdasági helyzete, a katonai szférát (is) sújtó számos restriktív intézkedés. Ezért ebben a helyzetben Anders Fogh Rasmussen, a NATO főtitkára meghirdette az „okos védelem” koncepcióját, amely nemzetközi összefogással, jobb prioritizálással, koordinált specializációval és hatékonyabb együttműködéssel próbál a nehézségeken úrrá lenni. A főtitkár ebben a feladatrendszerben „brókeri” szerepkört szán a szövetségnek.

Chicagóban a tagországok megvitatják az „okos védelem” 2020-ig szóló programját és három részből álló képességcsomagját, amit a norfolki stratégiai parancsnokság (ACT) dolgozott ki. Az első rész azokat a nemzetközi projekteket öleli fel, amelyek a hadműveleti hiányok (robbanóeszközök elleni védelem, multinacionális logisztikai és egészségügyi erők támogatása stb.) sürgős felszámolását célozza meg. A csomag második fele a nemzetek által közösen támogatott – a stratégiai légi szállítást (ebben Magyarország is érdekelt), a szárazföldi szövetségi megfigyelő rendszert (AGS), vagy a közös légtérfelügyelet feladatait is érintő –, hosszútávú képességfejlesztéssel foglalkozó programok. Végül az „okos védelem” harmadik elemét a felderítéssel, hírszerzéssel, vezetéssel és kommunikációval foglalkozó technikai fejlesztési programok jelentik. A februári, müncheni biztonságpolitikai konferencián a NATO-főtitkár az „okos védelem” koncepcióját meg egy elemmel, az interoperabilitást javító „összekapcsolt” haderő kezdeményezéssel (CFI) egészítette ki. Fontos iránymutatásnak értékelhető azon főtitkári meglátás, miszerint a kölcsönös együttműködés képességének javításához jobb oktatásra, több (különösen a NATO Regálói Erő bázisán végrehajtandó) gyakorlatra, valamint a modern technológiák gyorsabb elterjesztésére van szükség. A NATO rövid közleményei, a nemzetközi média híradásai alapján nehezen megállapítható, hogy mennyire lesznek hatékonyak a szövetségesek döntései Chicagóban. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy bizonyára nem lesz probléma a politikai egyetértéssel, viszont a források előteremtése, a közös programok sikeréhez szükséges nemzeti érdekek meghaladása óvatosságot ébreszt az elemzőben.

ÚJ BIZTONSÁGI KÖZÖSSÉG ÉPÍTÉSE

A májusi csúcstalálkozó programjaiban fontos célként szerepel a NATO globális partnerségi hálózatának erősítése. Chicago hagyománybontó lesz a tekintetben, hogy a szövetség most nem a hagyományos partnerségi struktúrákat (PfP-program, mediterrán dialógus, isztambuli kezdeményezés, orosz, ukrán és grúz partnerségi tanácsok) fogja „beüzemelni”, hanem az ISAF-műveletben részt vevő országok és nemzetközi szervezetek (ENSZ, EU, Világbank stb.) képviselőivel tárgyalja meg az átmenet újratervezésével és az ISAF nélküli Afganisztán jövőjével kapcsolatos feladatokat. E többéves, tradicionális tanácskozási forma mellett a NATO – első alkalommal – külön leül a műveletekhez legjobban hozzájáruló 13, a szövetséghez nem tartozó országgal (Oroszország, Ausztrália, Új-Zéland, Grúzia, közép-ázsiai országok stb.) vezetőivel, hogy megvitassa az afganisztáni tapasztalatokat, a műveleti képességfejlesztésének lehetőségeit. Ez az új forma nemcsak köszönetet kifejező bizalmat jelent, hanem annak a ténynek a felismerését, hogy egyre több partnerország vesz részt a szövetségi béketámogató műveletekben (a líbiai műveletben 5, a KFOR-ban 9, az ISAF-ban 22 partnerország segíti a szövetséget). A NATO felismerte, hogy a műveletekben aktív és elkötelezett partner- és együttműködő országok tapasztalatainak figyelembe vétele nélkül nehéz lesz javítani az interoperabilitást és a műveletek kohézióját. Már nemcsak a partnerségi struktúrákban kialakult tagsági viszony a fontos, hanem a szervezeti formákon kívüli, közös értékek és érdekeken alapuló gyakorlati cselekvés. A tervezett tanácskozási formák azt mutatják, hogy a NATO – az új stratégiai koncepciónak megfelelően – már a kooperációs biztonság fejlesztési kérdéseivel foglalkozik. Ezt illetően nem a közös szervezeti struktúrák működtetése, továbbfejlesztése az elsődleges cél, hanem olyan plurális együttműködési biztonsági közösségek építése, amelyekkel viszonyban lehet a nemzetközi béke és biztonság ügyét szolgáló. E koncepcióváltásba illik a Mongóliával márciusban aláírt egyéni partnerségi és kooperációs program, amely ugyan nem PfP-tagságot jelent, de lehetőséget biztosít a mongol haderő képességeinek és interoperabilitásának javítására, a terrorizmus elleni harc, a ki-

berbiztonság és a béketámogató műveletek újszerű feladatainak elsajátítására. Márpedig az ilyen, új típusú együttműködés az ISAF-hez is komolyan hozzájáruló Mongólia, valamint az egyre inkább a globális kihívásokat, kockázatokat, fenyegetettségeket felvállaló NATO szempontjából is fontos. Ha a szövetségnek sikerül a csúcstalálkozó margóján Líbiával is szervezett együttműködésben megállapodni, akkor már 70 ország fogja alkotni a NATO vezette biztonsági közösséget.

Mint minden csúcs 1999 óta, a chicagói találkozó magyar szempontból is fontos jelentőséggel bír. Egyfelől azért, hogy kinyilvánítsuk aktív részvételünket az

Pápa ad otthont a NATO közös stratégiai légiszállító flottája C-17-eseknek.

„okos védelemben” („ami fölösleges, egy fillérért is drága”), másfelől pedig közvetlenül is érdekeltnek vagyunk Európá és az Egyesült Államok közötti szoros szövetségben, különösen olyan időszakban, amikor az USA figyelmét egyre inkább Ázsia és a Közel-Kelet felé fordul. Persze a csúcs valódi sikeréhez azzal tudnánk legjobban hozzájárulni, ha komoly forrásokat fordítanánk a 2020-ig létrehozandó, modern katonai képességekre. Izgalmas és reményeink szerint sikeres csúcstalálkozó elé nézünk Chicagóban.

AZ ÁTADÁS SZÜKSÉGSZERŰ FOLYAMAT

Az átadási folyamat eddigi tapasztalatait dolgozták fel azon a konferencián, amelynek az afganisztáni magyar tábor, a Camp Pannónia adott otthont. Somogyi János alezredes, az MH PRT 12. váltásának parancsnoka nyitóbeszédében elmondta: a rendezvény célja az, hogy mindenki legyen tisztában az elvégzendő feladatokkal, a várható nehézségekkel, és az érintettek legjobb tudásuk szerint készüljenek fel az átadásra. Az Északi Regionális Parancsnokságtól (RC-N) érkezett Barry Le Belle őrnagy előadásában rámutatott: az átadás (transition) szükségszerű és visszafordíthatatlan folyamat, amelyet záros határidővel végre kell hajtani. Az afgán kormányzati és biztonsági szerveknek fokozatosan át kell venni a felelősséget a Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erőktől (ISAF). Az ISAF természetesen ezt követően sem hagyja magára Afganisztánt, de az eddigi rendszer gyökeresen átalakul.

kormany.hu

JÁRŐRÖZÉS NÉGYLÁBÚAKKAL

Az afgán készenléti rendőrökkel és a német manőver-zászlóaljjal közös járőrözésen vettek részt az MH Tartományi Újjáépítési Csoport tüzérszelei és kutyáik. Az afgán rendőrök e felkészítés keretében az utak mentén felállított ellenőrzőpontoknál gyakorolták a különböző eljárásokat – különös tekintettel az autók és a személyek átvizsgálására. Kutyáikkal ehhez nyújtottak nagy segítséget a magyar tüzérszelek, akiket hatékony munkájuknak és szakmai elismertségüknek köszönhetően, a jövőben is felkérnek majd hasonló feladatokra.

kormany.hu

SZABAD-E LOCSOLNI?

A húsvét nem múlhat el loesolkodás nélkül; e hagyománnyal az afganisztáni MH Tartományi Újjáépítési Csoport katonái sem akartak szakítani. A „Szabad-e loesolni?” kérdés után – a választ meg sem várva – már zúdult is a lányokra a vödörből a víz! A komatál helyett ezúttal a hölgyek tojással és képeslappal kedveskedtek a fiúknak. Az ünnep alkalmából szervezett sportversenyek már délelőtt elkezdődtek: a kávézóban biliárd-, asztali-foci- és darts-bajnokságot rendeztek, a „fehér sátorban” asztalitenisztek, a focipályán pedig a „húsvét kupa” meccsei zajlottak. Délután sakkban és kosárlabdázásban mérték össze képességeiket az indulók.

kormany.hu

ISMERKEDŐ LÁTOGATÁS

Az MH KFOR-kontingens leendő hetedik váltásának szemrevételező csoportja látogatott el nemrégiben a koszovói Slim Lines-táborba. A vendégeket és vezetőjüket, Tajti Miklós alezredest, az MH ÖHP Műveletirányító Főnökség főnökének helyettesét, Polyák András alezredes, az MH KFOR-kontingens hatodik váltásának parancsnoka fogadta, majd tájkoztatót adott eddigi tevékenységükről, valamint a jövőbeni feladatokról. Ezt követően Szabó Péter őrnagy, a kontingensparancsnok műveleti helyettese és Kévés Zoltán őrnagy, a kontingensparancsnok támogató helyettese is fontos információkat osztott meg a vendégekkel, akik bejárták a műveleti terület legfontosabb helyszíneit, megismerkedtek a kapcsolattartókkal, illetve a majdani váltás után elfoglalt beosztásukban rájuk váró feladatokkal is.

Tamás Gergő főhadnagy

BOSZNIAI VÍZESÉSEK

Waterfalls (Vízeselek) fedőnévvel rendelt el harcászati gyakorlatot Bosznia-Hercegovinában az EUFOR Többnemzeti Zászlóaljának parancsnoka a műveleti alegységek, így a magyar század számára is. A forgatókönyv szerint a Bileca településen kitört zavargások következtében békefenntartó katonák kerültek veszélybe. A gyakorlaton a magyar lövészszerű feladata volt a szövetséges katonák bázisa környékén randalírozó fegyveres csoport visszaszorítása, az épület átvizsgálása és megtisztítása, valamint a kijelölt személyek kimenekítése. A műveletek végrehajtása során kézigranátot dobtak rájuk, barikádokat építettek és gyújtottak fel előttük, sérülteket kellett ellátniuk, majd járművekkel vagy helikopterrel elszállítaniuk – természetesen mindezt nem valós helyzetben, hanem imitált körülmények között.

Nagy Sándor százados

VÁLTÁS CIPRUSON

Az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió (UNFICYP) magyar kontingensének állományában harminchat magyar és hat szerb katona kezdte meg külszolgálatát. Az újonnan érkezettek – egybekel mellett – megismerkedtek a helikopteres repülés biztonsági rendszabályaival, az UNFICYP műveleti utasításával, valamint gépjármű-vezetési gyakorlaton, személyügyi, logisztikai és egészségügyi oktatáson vettek részt. A járóőrök felkészítése hat hétig tartott: ők az elméleti ismeretek elsajátításán túl, tanulmányozták az ütközőzónát, a tűzszünetértéskülönböző formáit. A misszió katonái megfigyelő és összekötő tisztjei – a váltás hetében szervezett tanfolyamon – szintén megismerhették az ütközőzónát, továbbá a többi szektor görög–ciprusi és török–ciprusi haderővel kapcsolatban álló összekötőit.

Lukács Péter mérnök alezredes

Ludovikások ünnepe

MÍNUSZ 100 NAP

A LUDOVIKA FESZTIVÁL EGY ALAPVETŐEN HÁZI RENDEZVÉNYBŐL, A SZÁZNAPOS ÜNNEPSÉGBŐL NŐTTE KI MAGÁT NYILVÁNOS ESEMÉNYNÉ, ELSŐSORBAN A CIVIL-KATONAI KAPCSOLATOK ERŐSÍTÉSÉNEK OKÁN. AZ IDÉN – EZÚTTAL MÁJUS 18–20. KÖZÖTT – IMMÁR HARMADIK ALKALOMMAL RENDEZIK MEG A VOLT LUDOVIKA-ÉPÜLETNEK, ILLETVE A LUDOVIKA-SZOBORNAK IS OTTHONT ADÓ ORCZY-KERTBEN.

A társadalom jobban megbecsüli a honvédséget, ha beeláthat a katonák mindennapjaiba. A Ludovika Fesztivál erre kínál jó alkalmat, s éppen ezért nem kizárólag katonai rendezvény. Egyik házigazdája Budapest VIII. kerülete, ahol Kocsis Máté, az Országgyűlés honvédelmi és rendészeti bizottságának elnöke tölti be a polgármesteri tisztséget. A másik vendéglátó – a Honvéd Vezérkar támogatásával – a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán tanuló honvédtisztjelöltek alakulata, az MH Ludovika Zászlóalj, melynek parancsnoka, Molnár Zsolt ezredes elmondta: az elmúlt két év gyakorlatának megfelelően

leges programokra 19-én és 20-án kerül sor. A Magyar Honvédség alakulatainak statikus és dinamikus bemutatói várják az érdeklődőket, a tervek szerint képviseltek magukat a rendvédelmi szervek (rendőrség, tűzoltóság, katasztrófavédelem) is, és akárcsak tavaly, újra felépül az a tábor, ahol a honfoglalás korától a második világháborúig terjedően, történelmünk különböző korszakaiban katonai hagyományai elevenednek meg.

A fesztivál fontos elemeként bemutatkozik a nagyközönségnek a Nemzeti Közszerológiai Egyetem is: a hadtudományi és honvédtisztképző kar mellett a közigazgatás-tudományi kar, illetve a rendészet-

most is a rendezvény keretében bonyolítják le a száznapos ünnepséget.

A bajtársi összetartozás szellemét erősítő, száznapos ünnepség hagyománya a 18. században gyökeredzik, s – mint ahogy arra esetleg a nevéből következtethetnénk – nem tartott száz nappal, csupán egyetlen estét. A végzős hallgatók és oktatóik közös vacsorája volt ez a tisztavatás előtt éppen száz nappal. Ez a közös vacsora szimbolikus jelentőséggel bír, hiszen az oktatói tisztkar tagjai ettől kezdve magukkal egyenértékűnek tekintették a leendő tisztet, akik pedig példaképeikkel együtt ültek egy asztalnál. Az ünnepség egyben csalhatatlan jele volt annak is, hogy az áhított cél, az arany kardbajt – azaz a tiszti rendfokozattal járó díszes kiegészítő – immár elérhető közelségbe került.

Az egykori házi ünnepség ma már tehát a széles nyilvánosság előtt, a fővárosi Orczy-kertben zajlik: a Ludovika Fesztivál keretében – egészen pontosan május 19-én, délelőtt 10 és 11 óra között – tartják meg azt a zászlóalj-sorakozót, melyen a negyedik évfolyam legkiválóbban teljesített honvédtisztjelöltejének különböző elismeréseket (például vándorkardot, vándortört, emlékdísztert) ad át a Nemzeti Közszerológiai Egyetem vezetése.

A száznapos ünnepséghez kapcsolódóan a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen is lesznek programok, s természetesen a végzős állományok a zász-

A kiemelkedő teljesítményt nyújtó honvédtisztjelöltek munkáját díszfegyverek adományozásával ismerik el.

lóalj és az intézmény vezetésével közös étkezése sem marad el. A tervek szerint erre ezúttal – a honvédtisztjelöltek kérsének eleget téve – kötetlenebb módon, egy szabadtéri bográcsozás formájában kerül sor május 19-én – mondta Molnár Zsolt.

Visszatérve a Ludovika Fesztiválra: az első nap, május 18-a a kitelepülés, a helyszín előkészítésének ideje, a tény-

tudományi kar szintén várja az érdeklődőket az Orczy-kertben.

– Május 19-én, szombat este a legtöbb honvédségi alakulat levonul a fesztivál helyszínéről, a Ludovika Zászlóalj – a civil szervezetek és hagyományörző csoportok társaságában – azonban vasárnap is várja a vendégeket, egészen addig, amíg mutatkozik érdeklődés a rendezvény iránt – jegyezte meg Molnár Zsolt ezredes.

Akik a legtöbbet adták a hazáért

MIKÉNT MINDEN NÉP, ÍGY A MAGYAR IS MÉLTÁN LEHET BÜSZKE SAJÁT TÖRTÉNELMÉRE, AZ ELŐDÖKRE, AKIK A HAZÁT, A SZÜLŐFÖLDET NAGGYÁ TETTÉK, ÉS HA A SORS ÚGY HOZTA, AKKOR VÉRÜKET ONTOTTÁK ÉRTE. MINDEN ÉVBEN, MÁJUS UTOLSÓ VASÁRNAPJÁN, A MAGYAR HŐSÖK EMLÉKÜNNEPÉN RÁJUK EMLÉKEZÜNK.

Történelme során a magyar nép számtalanszor hozott áldozatot a hon védelméért, eleink nem egyszer a legdrágábbat, életüket adták a hazáért. A magyar hősök emlékünnepén ugyanakkor nemcsak azokra a katonákra emlékezünk, akik esküjükhöz híven, hivatásuk és szolgálatuk teljesítése közben haltak hősi halált, hanem a harc idején életüket veszített civilekre is.

Az ünnep eredete 1917-re vezethető vissza; ekkor fogadták el az Abele Ferenc vezérkari őrnagy által kezdemé-

nyezett törvényjavaslatot, melynek értelmében minden községnek köemléket emelve kell tisztelgennie a Nagy Háborúban (1914–1918) elesett katonái emléke előtt. E rendelkezés nyomán 1938 végéig összesen ezernyolcvanhat emlékmű készült hazánkban: a szobrok mellett elsősorban a halottak neveit felsoroló táblák, de volt olyan település is, ahol fákat ültettek, vagy létrehozták az úgynevezett hősök kertjét, s fejfákat állítva emlékeztek a messzi földön, ismeretlen helyen elesett, eltemetett katonákra.

Május utolsó vasárnapján, a hősök napján, a megemlékezések 1925-től váltak rendszeressé; erről az 1924. évi XIV. törvénycikk rendelkezett, e mondatokkal: „A nemzet soha el nem múlt hálája és elismerése jeléül, az élő és jövőendő nemzedékek hősi halottainak dicsőségére minden esztendő május havának utolsó vasárnapját nemzeti üneppé avatja.”

A második világháborút követően azonban – politikai és szimbolikus tartalma miatt – hamarosan betiltották ezt

az ünnepet, amely csak 2001-ben kapta vissza korábbi rangját, amikor is a parlament megalkotta a Hende Csaba igazságügyi államtitkár által előterjesztett, a magyar hősök emlékének megőrkítéséről és emlékünnepéről szóló törvényt.

Ugyancsak ez a 2001-es törvény tette nemzeti emlékhellyé a budapesti Hősök terén található hősök emlékkövét; a hagyományokhoz híven az idén is itt kerül sor a központi ünepségre május utolsó vasárnapján, ezúttal május 27-én. Alkotói egy monumentális tömegsír szimbólumának szánták, azt sugallva, hogy a honfoglaló vezérek előtt a magyar nemzet függetlenségéért és szabadságáért elesett, névtelenül elhantolt hősök pihennek. Nem valóságos sírhely ez, hiszen a fedőlap alatt nincsenek hamvak, ezért nem ne-

vezhető az ismeretlen katona sírjának.

A megemlékezés másik fő helyszíne a Rákoskeresztúri új köztemető lesz, ahol már 1903-ban elkülönítettek két parcellát katonai temető céljára. A Nagy Háború idején nemcsak honfitársainkat temették ide, hanem a szövetséges köztették ide, hanem a szövetséges köz-

ponthatalmak elesett katonáit, valamint az antant országokból származó, hazánk területén elhunyt hadifoglyokat is. A sírhelyek nagy részét 1955 után azonban felszámolták; ezt a díctelen tettet némileg korrigálva, 2001-ben emlékművet állítottak az új köztemetőben az örök nyugalom reményében eltemetett elődöknek, hősi halottaknak.

A HŐSÖK NAPJA

AHOL ÖRÖKKÉ LOBOG A LÁNG

A MAGYAR BÉKEFENNTARTÓK NAPJÁNAK KÖZPONTI ÜNNEPSÉGÉRE MÁJUS 26-ÁN, DÉLUTÁN KÉT ÓRÁKOR KERÜL SORA PÁKOZDI KATONAI EMLÉKPARKBAN. OLÁH LÁSZLÓ, AZ EMLÉKPARK SZAKMAI FŐREFERENSE MAGAZINUNK KÉRDÉSÉRE ELMONDTA: A NEMZETI EMLÉKHELYÉ NYILVÁNÍTOTT PARK A MAGYAR BÉKEFENNTARTÓK „SZENT HELYE” KÍVÁN LENNI.

Pákozdi: a békefenntartás emlékhelye

Emlékeznek még az egykori Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Üllői úti kampuszának emlékparkjára, ahol többek között a békefenntartás magyar hőseinek fából faragott, lángnyelveket formázó emlékműve állt? A kampusz már a múlté, de a szimbolikus lángok Pákozdon, a Magyar Békefenntartók Emlékművén tovább loboghatnak. Az új emlékmű ötlete is prof. dr. Berek Lajos nyugállományú ezredestől, Mednyánszky-díjas szobrászművésztől származik. Az alapkövet 2005 májusában

MAGYAR HONVÉD

Az első békefenntartó emlékművet a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Üllői úti kampuszának parkjában avatták fel.

helyezték el azzal a céllal, hogy méltóképpen emlékezhessünk meg a különféle békefenntartó missziókról, illetve a békefenntartó tevékenység során életüket vesztett hős katonákról. Az emlékmű, mondhatnánk, soha nem fejezhető be, hiszen napjainkban is újabb missziók csatlakoznak a békefenntartók nagy családjához. Tiszteletükre pedig minden alkalommal egy-egy újabb márványoszlopot emelnek.

A pákozdi emlékpark az 1848/49-es forradalom és szabadságharcot kezdve, napjainkig mutatja be a honvédek, a magyar katonák sokoldalú tevékenységét,

MAGYAR HONVÉD

amelynek ma jelentős részét képezi egy „magyar találmány” – a békefenntartás. Ismeretes, hogy Kréta szigetnek Canea városában, 1896-ban kirobbant görög–török etnikai konfliktus kezelésében az Osztrák–Magyar Monarchia harminc magyar matróza is részt vett, és egy szétválasztó kordon felállításával megkezdődött a modern történelem első, egy eszten-deig tartó békefenntartó missziója.

– Szimbolikájában és megjelenésében sajátos emlékmű áll Pákozdon. Egyfelől: az emlékmű alján márványtábla őrzi a békemissziók során hősi halált halt honfitársaink emlékét. Másfelől: az emlékművet misszióink emlékoszlopai, egy-egy sikertörténet jelképei övezik, hiszen a magyar katonák minden művelési területen kivívták a megbecsülést, több térségben is nagy nemzetközi megelégedettségre járultak hozzá a békés viszonyok helyreállításához – mondta Oláh László.

A bevezetőben már említettük: május 26-án kerül sor a magyar békefenntartók napjának központi ünnepségére: az emlékparkban azonban már délelőtt tíz órától egész napos programok várják az érdeklőket. A látogatók többek között missziós élménybeszámolókat hallgathatnak meg, és megismerhetik a külszolgálat min-

dennapi használati tárgyait is.

– Nem titkolt célunk, hogy a békefenntartók az összejöveteleik helyszínéknél is számon tartsák az emlékparkot – hangsúlyozta Oláh László. – Szívesen látjuk őket. Tudunk arról, hogy az MH Tartományi Újjáépítési Csoport több váltásának tagjai rendszeresen találkoznak, miként az egykor Okucaniban állomásozó Magyar Műszaki Kontingens katonái vagy az 1974–75-ben Dél-Vietnamban, a háború befejezésekor a nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottságban szolgált veteránok is tartják egymással a kapcsolatot.

FELSŐBB OSZTÁLYBA LÉPHE

Kapcsolódó videókat nézze meg a Célkeresztben című heti magazin-műsorban a honvedelem.hu-n!

A Duna ercsi szakaszán került sor az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred hadihajós-tanfolyamának gyakorlati vizsgájára, illetve a bűváltűzszerészek szinten tartó merülésére; utóbbi keretében a folyóban talált gyakorló-harcocsiaknát is kiemelték. Hadihajós-tanfolyamot minden évben egy alkalommal szervez az alakulat, egyfelől az újonnan beosztásba kerültek számára, másfelől pedig azoknak, akik magasabb osztályos fokozatot szeretnének szerezni. Vörös Mihály főhadnagy, a speciális tűzszerészszázad megbízott parancsnoka elmondta: a harcocsiaknáról még tavaly, egy lakossági bejelentés nyomán szereztek tudomást. A Duna akkori, szokatlanul alacsony vízállása miatt szárazra került több mint száz gyakorlóaknát a tűzszerészjárőr elszállította. A vízben, a parttól kicsit távolabb azonban maradt még akna, amelyekről megállapították, hogy szintén ártalmatlan, robbanóanyagot, gyújtószerkezetet nem tartalmazó gyakorlóeszközök.

Szűcs László; fotó: Rácz Tünde

FELKÉSZÜLÉS A MISSZIÓRA

Az MH EUFOR-kontingens tizenegyedik váltását adó állomány tagjai – a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred és a győri MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred katonái – saját helyőrségükben kezdték meg felkészülésüket a bosznia-hercegovinai külszolgálatra. A kiképzés első üteme, az egyéni alapfelkészítés négy hétig tartott, ezt a szakfelkészítés követte, amelynek egyik fontos eleme a gépjárművezetők típusfelkészítése és osztályba soroló vizsgáztatása volt. A gyakorlati képzésre a sándorfalvai gyakorlótéren került sor, ahol a katonák különböző típusú járművekkel hajtották végre a számukra előírt feladatokat. A kontingens lövész beosztású tagjai mindeközben az EUFOR műveleti századnál rendszeresített fegyverekkel ismerkedtek, majd a dóci lőtéren gépkarabéllyal, géppuskával, távcsöves puskával, sörétes puskával, valamint gránátvetővel éleslövészetet hajtottak végre.

Juhász László százados; fotó: Csóti Péter őrzetve

TOVÁBBKÉPZÉS

A HM Védelmi Hivatal háromnapos továbbképzésének értékelő-feladat-szabó napján részt vett Fodor Lajos, a tárca közigazgatási államtitkára, aki elmondta: 2012-ben bőven lesz ten-nivaló a védelmi igazgatás rendszerének finomítása, a működés hatékonyabbá tétele és a támogató jogszabályok részletes kidolgozása terén. Beszédében kiemelte még, hogy a minisztérium szervezetét érintő, 2011-ben végrehajtott változtatások során nemcsak a struktúra, hanem az irányítószervek létszámának, funkció-jának a racionalizálása is megtörtént. A továbbképzésen dr. Szarka Gábor, a HM kabinetfőnöke, miniszteri biztos az új humánstratégia sajátosságairól, a katonai karriermódelről, a Nemzeti Közszerületi Egyetemen folyó képzés jelentőségéről, továbbá az általános és középiskolai honvédelmi nevelés fontosságáról tartott előadást.

kormany.hu

HONVÉDTISZTJELÖLTEK SZENTESÉN

A Nemzeti Közszerületi Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának harmad- és negyedéves, műszaki szakos honvédtisztjelöltjei vendégeskedtek Szentesen, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezrednél. A tizenöt leendő műszaki tiszt különböző kiképzési foglalkozásokon vett részt a Tiszaparti helyőrségben. A vízi gyakorlótéren többek között a húsztonnás teherbírási pontonelemek vízre rakását, összekapcsolását és biztosítását, valamint a hatvan tonnás hídkompek üzemeltetését is gyakorolták. A foglalkozás a kompek bontásával, valamint a pontonelemek felmálházásával fejeződött be. A hallgatók a szentesi ezred után felkeresték a hődmézvásárhelyi művelettámogató műszaki zászlóaljzat, illetve a budapesti MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezredet is, tehát minden olyan alakulatot, ahol műszaki tevékenység zajlik.

Szűcs László; fotó: Rácz Tünde

MINISZTERI VÁLASZ

Kialakultak az önkéntes tartalékos rendszer jogszabályi keretei, a tárca megteremtette a tartalékos szolgálat munkajogi garanciáit, s meghatározta az önkéntes védelmi tartalékosok, illetve az önkéntes műveleti tartalékosok feladatait. Az előbbieket elsősorban őrzés-védelmi és katasztrófavédelmi feladatokat látnak el, míg az utóbbiak tényleges katonai szolgálata-t teljesítenek, a Magyar Honvédség valamennyi feladatára igénybe vehetők – hangzott el a parlamentben, Hende Csaba azonnali kérdésre adott válaszában. A honvédelmi miniszter megjegyezte, hogy a köz-szerületi tisztviselőket esetén az önkéntes tartalékos szolgálat tényleges időtartamát kétszeresen kell beszámítani az előmenetel során. Az ülésen részt vevők hallhatták: a tervek szerint a Magyar Honvédségnek 2014 végére nyolcezer tartalékosa lesz.

kormany.hu

HAZATÉRTEK

Külszolgálatból hazatért katonákat és rendőröket köszöntött Szolnokon Huszár János dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnem főnöke. Az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Missziójában harminchat katona, a Sínai-félszigeten állomásozó Többnemzeti Erők és Megfigyelők magyar kontingensében tizenhét katona és hét rendőr teljesített szolgálatot. Afganisztánban, a Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők Északi Regionális Parancsnokságán, valamint az ENSZ dél-libanoni és szomáliai kiképző misszióiban pedig összesen tizenegyen láttak el egyéni beosztásokat. Szolgálatuk elismeréseként mindannyian megkapták a Békefenntartásért Szolgálati Jelet, míg az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka emléktárgyat és emléklapot adományozott az arra érdemeseknek. Mayer Tibor alezredes és Komjáthy Lajos József alezredes missziós szolgálatát a honvédelmi miniszter külön emléktárgy adományozásával is elismerte.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

MEGTÁMADTÁK A KONVOJT!

Hende Csaba honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke is megtekintette annak a levegő–föld éleslövészettel egybekötött zárógyakorlatnak az egyik dinamikus mozzanatát, melyet az MH 86. Szolnok Helikopterbázis Afganisztánba készülő állománya hajtott végre. Az elképzelt szituáció szerint egy konvojt támadás ért, amely ennek következtében mozgásképtelenné vált, parancsnoka pedig légi támogatást igényelt. Elsőként egy Mi-24-es harci helikopter érkezett a területre: a forgószárnyast az előretolt repülésiirányító vezette rá a célra, majd további támogatásként Gripen-géppár vette fel a harcot a támadókkal. A konvoj sebesülteit egy Mi-17-es szállítóhelikopter evakuálta. A harci helikopter 30 milliméteres gépágyújával, valamint nem irányítható rakétákkal hajtotta végre a csapást, míg a Gripenek 27 milliméteres fedélzeti gépágyúikkal küzdöttek le a célt.

Kálmánfi Gábor; fotó: Dévényi Veronika

BRÜSSZELI TALÁLKOZÓ

A NATO-országok országos miniszteri tanácskozásán, Brüsszelben, Hende Csaba kétoldalú megbeszélést folytatott John Allen vezérezredessel, az ISAF parancsnokával. A honvédelmi tárca vezetője elmondta: a találkozóon biztosította az amerikai tábornokot arról, hogy Magyarország a gazdasági nehézségek ellenére, továbbra is elkötelezett a szövetségi afganisztáni céljainak támogatása mellett. Hazánk idén nem tervezi az afganisztáni nemzetközi erőkhöz való hozzájárulásának számottevő módosítását, de megkezdte az egyeztetéseket a szövetségesekkel a várható jövőbeli csökkentések ütemezéséről. A felek szót ejtettek az afganisztáni biztonsági helyzetről és a lázadók közelmúltbeli támadássorozatáról is, melyet – ahogy azt Allen tábornok elmondta – az afgán biztonsági erők vertek vissza, igazolva ezzel is felkészültségi szintjük javulását.

kormany.hu

TÁBORNOKI LÁTOGATÁS

Hivatalos munkalátogatáson járt hazánkban Ralph Jodice II altábornagy, a NATO déli régió légierő komponens parancsnoka. A tábornokot udvariassági látogatáson fogadta dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese is. A Honvédelmi Minisztériumban a felek megbeszélést folytattak a líbiai hadművelet tapasztalatairól, a balti légtérvédelemről, valamint a légierő aktuális feladatairól. A hivatalos program zárásaként Jodice altábornagy a Honvéd Vezérkar és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság vezető állományának az Operation Unified Protector elnevezésű líbiai hadművelet tapasztalatairól tartott előadást.

kormany.hu; fotó: Rácz Tünde

TAVASZI LENDÜLET 2012

A katonai vezetői szakos, BSc képzésben részt vevő honvédtisztjelöltek – a Tavasz Lendület 2012 nevű komplex, szakmai hallgatói gyakorlat keretében – a kisalegységek támadás és védelem közbeni tevékenységét gyakorolták az MH Ludovika Zászlóalj ősai kiképzőbázisán. A kifejezetten erre a gyakorlatra megalakított, úgynevezett gyakorlószázad alegységparancsnoki, illetve törzsszubsztánsait a negyedévesek, a rajparancsnoki feladatokat pedig a harmadévesek látták el. A látványos kiképzési foglalkozás megtekintése után Boldizsár Gábor ezredes, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának dékánja elmondta: a gyakorlat komplex harcászati helyzetbe állítása azért volt fontos, mert így a honvédtisztjelöltek beleélhették magukat a fiktív szcénarióba. Ráadásul az ősai kiképzőbázison a valósághoz hasonló tábortörzsi körülmények között éltek, ami ugyancsak segítette az összekovácsolódást és a közös munkát.

Sz. L. – R. T.

VIZSGÁT TETTEK

A közelmúltban megtartott mentőbúvár-tanfolyam öt résztvevője – a budapesti elméleti és egészségügyi foglalkozások után – Szentesen teljesítette a kötelezően előírt felméréseket és foglalkozásokat. E kététnapos kurzus elvégzése, illetve a sikeres vizsga az egyik feltétele annak, hogy valaki mentőbúvár lehessen. A vizsga ugyanakkor csak egy évig érvényes, így a Magyar Honvédség mentőbúvárainak minden esztendőben meg kell újítani azt. A gyakorlati héten délelőtt és délután is voltak merülések: a szentesi laktányban található tanmedencében mérték fel a búvárok fizikai alkalmasságát, majd a résztvevők az éppen áradó, ezért gyorsabb sodrású, uszadékokkal teli Tiszában gyakoroltak különféle szituációkat.

Szűcs László; fotó: Rácz Tünde

ELISMERÉS A HAGYOMÁNYÖRZŐNEK

A honvédelem ügye érdekében huzamos időn át végzett hagyományápoló tevékenysége elismeréséül, ötvenedik születésnapja alkalmából a honvédelmi miniszter emléktárgyat (vezéri buzogányt) adományozott Németh Gyula Istvánnak, a csobánci várkapitánynak. Németh Gyula István rendszeresen tart előadásokat a hódoltság korszakáról, az akkor élt végvári vitézek életkörülményeiről, fegyverzetéről, harcmodorairól, emellett pedig mindent megteszt, hogy Csobánc várát megmentsse. A Fodor Lajos közigazgatási államtitkár és Szarka Gábor kabinetfőnök, miniszteri biztos jelenlétében megtartott ünnepségen Hende Csaba elmondta: a hagyományörzők esetében nem csupán egy díszes ruha felöltéséről, vagy egy vár megmentéséről, hanem a példaadó hazaszeretetről is kell beszélnünk.

Tamács Tibor; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

MAGASFESZÜLTSG

PRT-11: indulatok, gesztusok, változások

INSTABIL BIZTONSÁGI HELYZET, FELELEVNÍTETT HARCELJÁRÁSOK, „JÓ OLDALRA” ÁLLT FELKELŐK, VEZETŐ SZEREP BAGHLÁN TARTOMÁNYBAN – A MAGYAR TARTOMÁNYI ÚJJÁÉPÍTÉSI CSOPORT 11. VÁLTÁSA TOVÁBB FOLYTATTA AFGANISZTÁNBAN AZ ELŐDEI ÁLTAL MEGKEZDETT MUNKÁT.

A missziós szolgálatának befejeztével nemrég hazatért MH PRT 11. váltásának parancsnoka, dr. Ruzsin Romulusz ezredes elmondta: kontingensük rendkívül jó feltételekkel kezdte meg műveleti feladatait, annak ellenére is, hogy húsz fővel kevesebben voltak, mint a tízedik váltás. A Szloszjár Balázs alezredes által vezetett előző kontingens ugyanis szinte minden területen megteremtette számukra az előrelépés feltételeit. Mindehhez hozzájárult az is, hogy a PRT-11 már minden olyan technikai, fegyverzeti feltétellel rendelkezett – modifikált AK-gépkarabélyok, Glock-pisztolyok, Maxx-Pro-gépjárművek stb. –, amelyek alkal-

másával műveleteiket gyakrabban, biztonságosabban és éjszaka is végrehajthatták. Noha a biztonsági helyzet a térségben, missziós szolgálatuk több mint hat hónapos időszakában folyamatosan feszült volt, a felderítésért felelős különböző szervek kiváló munkájának köszönhetően, a kontingens mindig időben fel tudott készülni a szemben álló fél várható tevékenységére.

A műveleti tevékenységet sokszor hátráltatta azonban, hogy az ISAF elveinek megfelelően (felkészülendő a jövőbeni kivonásra, a biztonság „saját berkeken” belüli szavatolására), a tartományban végrehajtandó katonai feladatok tervezésében és végrehajtásában az afgán fél-

nek kellett vezető szerepet játszania. Így viszont – ismervé az afganisztáni viszonyokat, ez nem volt meglepő –, az ellenállók sokszor tudomást szereztek a műveletek idejéről, helyéről, így kivonhatták magukat a közvetlen harc-érintkezés alól. A siker sokszor azért sem lehetett tartós, mert az afgán nemzeti hadseregben és a rendőrségnél nem szolgálnak elegendő, így az ellenállók a tőlük „megtisztított” területekre rövid időn belül visszaszivároghattak.

A PRT-11 fő feladatának tekintette az ISAF és az Afgán Nemzeti Biztonsági Erők (ANSF) közötti együttműködés erősítését. Az e területen elért eredményekhez nagymértékben hozzájárult az,

hogy az előző váltás kezdeményezésére a PRT égisze alatt hozták létre az úgynevezett tartományi rangidős beosztást. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a Baghlán tartományban állomásozó erők (ISAF, ANSF, OMLT stb.) tevékenységének összehangolása immár a mindenkori PRT parancsnokának a feladata. Ennek köszönhetően tehát a különböző

területeken, eltérő feladatrendszerrel működő erők nem „magányos harcoként”, hanem a PRT-parancsnok koordinálásával, a tartományi civil és állami szervezetekkel egyeztetve, közösen tervezik és hajtják végre műveleteiket. (Ehhez csak egy adalék: több partner – amerikai, új-zélandi stb. – csak ámulva nézte, hogy a magyar PRT parancs-

Járőr — útatlan utakon

Tiszteletadás az elhunyt montenegrói bajtársnak

noka valóban napi munkakapcsolatban van a tartomány kormányzójával. Sok helyen ez csupán 1-2 havonta megtartott protokolláris találkozókra korlátozódik.)

De visszatérve többek között az anyagi-technikai, fegyverzeti feltételekre: a kedvező változásoknak köszönhetően, a PRT-11 minden tekintetben magasabb szintre emelhette műveleteit. A modifikált AK-gépkarabélyoknak köszönhetően (éjjellátó és célzó képesség) újra bevezették az afgán féllel közös járőrözéseket, az ellenőrző-áteresztő pontok működtetését Pol-e Khomriban – éjszaka is. Sokkal könnyebbé váltak az előretolt bázisokról, távoli járáásokban végrehajtott kétnapos járőrözések is, amelyek kettős célt szolgáltak: egyrészt biztosították az ISAF folyamatos jelenlétét, másrészt pedig ellenőrizhették a folyamatban lévő projekteket, illetve felmérhették az igényeket.

– A kontingens biztonságos ténykedéséhez hozzájárult a pilóta nélküli felderítő-repülőgép rendszeres alkalmazása, jószerezéssel állandóan a város felett volt a gép – mondja Ruszin ezredes. – Így minden rezdülést figyelemmel tudunk kísérni, ráadásul valós időben. A kezelők, a hadműveleti állomány, valamint az informatikai részlegnél szolgálók ugyanis megoldották, hogy a gép által közvetített kép ne csak az operátor, hanem a hadműveleti központ képernyőjén is azonnal megjelenjen. Ezáltal tudunk azonnal reagálni minden eseményre, kiküszöbölve az „átfutási időt”.

VÉSZHELYZET

A PRT 11. váltásának meg kellett küzdenie egy olyan válsághelyzettel is, amellyel elődjeik szerencsére nem találkoztak. Az egyik amerikai bázison történt Korán-életés miatt Afganisztánon tiltakozáshullám söpört végig. Pol-e Khomriban sem volt ez másként, a százezres város központjában mintegy tízezer tüntettek az iszlám szent iratának meggyalázása, és az „idegen megszállás” ellen. E tömegből több mint ezer ember a magyar tábor elé vonult, s egyre agresszívebben fejezte ki elégedetlenségét. A tömegkezelés feladata az afgán biztonsági erőkre hárult, a PRT-nek csak a saját tábor védelmére kellett össz-

pontosítani a figyelmét. Sajnos, az afgán biztonsági erők sajátos „tömegkezelési gyakorlatának” köszönhetően, a dühödő tömeg feloszlása közben ketten életüket veszítették, többen megsebesültek. Az esemény során néhány tüntető megpróbált átmászni a határozott, higgadt fellépéstüknek, valamint a CIMIC-csoport tevékenységének köszönhetően, erre mégsem került sor. Az viszont mindenképpen a magyar tartományi újjáépítési csoportok eddigi tevékenységének, a tartomány életében betöltött szerepének, segítőkészségének köszönhető, hogy a tömeghangulat még a halálos áldozatokat követelő tömegoszlátás után sem fordult a magyarok ellen...

ÉPÍTÜNK ÉS VÉDÜNK

A PRT 11. váltása a futó projektek – iskolák, utak, kórházak, hidak építtetése, felújítása – mellett, a szövetségeseikkel együttműködve, számos esetben nyújtott segítséget a 2011-es rendkívüli időjárás, a kemény tél, a hatalmas árvizek okozta károk enyhítéséhez. Egyebek mellett több mint húsz tonna élelmiszert, háromszáz takarót, negyvenhat sátrat, négyszázötven árvízvédelmi sáncosarat, hétszázötven készlet meleg ruházatot, kétszázötven gumicsizmát, hetvenöt termoszt, hetvenöt főzőszettet, és tizenkétezer állategészségügyi vakcinát juttattak a rászorulókhhoz. Mindezekkel ezerötven családot segítettek hozzá a túléléshez. A 2011. december 24-i, nahrini bányakatasztrófa után – amelyben tizenhárom bányász veszítette életét, és huszonhárom szorultak kórházi ápolásra – a tartományi újjáépítési csoport humanitárius segélycsomagokkal segítette a katasztrófa áldozatainak családait.

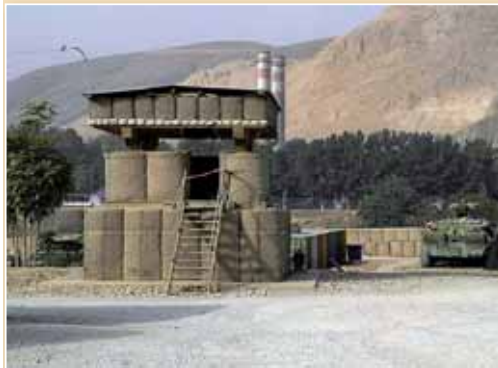
A tartományi nemzeti rangidős beosztás létrehozása más tekintetben is „sokat hozott a konyrára”. A már említetteken kívül, ennek köszönhető a tartományban működő magyar és új-zélandi újjáépítési csoport tevékenységé-

nek szorosabbra fűzése is. A tartományi vezetők bevonásával például Talava Barfak járást a lakosság bizalmának megnyerésével tették biztonságosabbá, felszámolva az ellenállók és a bűnözői csoportok háttérját. A járást ugyanis

az ellenállók – kihasználva a két újjáépítési csoport közötti „fehér foltot” – amolyan pihenőövezetnek használták. A számukra kedvezőtlen változások miatt, csak ebben a térségben tizenöt felkelő tette le a fegyvert, és csatlakozott a békefolyamathoz. Még ennél is nagyobb fegyvertény volt az, amikor száz – más területeken akciókat végrehajtó, de itt „pihenő” – bay-saqli felkelő a PRT-11 közvetítését kérve tette le a fegyvert. Ezt egyébként a tartományi vezetők is saját sikerként „könyvelhették le”. A PRT-11 parancsnokának vezetésével az amerikai, a német és az afgán partner közösen fogadta a volt ellenállókat, akik teátrális körülmények közepette adták át fegyvereiket.

Ruszin ezredes szerint jelentősen előreléptek az alaprendeltetésük, azaz az újjáépítés területén is. Az Amerikai Egyesült Államok hadserege által rendelkezésre bocsátott, azonnali beavatkozás céljából elkülönített pénzügyi (CERP) keret bevonásával megháromszorozták a tartományi újjáépítés projekteire szánt költségvetést. Az amerikai fél – látva ugyanis PRT-nk elfogadottságát, eredményes működését – a saját költségvetése egy részének tervezését, felhasználását is a magyarokra bízta.

Összegezve a PRT 11. váltásának tapasztalatait, a parancsnok megkérte, hogy mindenféle „udvariassági kör” nélkül emeljem ki: nem lehetek volna ilyen sikeresek az otthonról biztosított anyagi, technikai és fegyverzeti háttér, a kontingens kiválóan felkészült katonáinak hozzáállása, valamint az elődök, kiemelten a PRT-10 katonáinak „öröksége” nélkül.

Afganistan Top 10

VEREJTÉKKEL, VÉR NÉLKÜL

MIKÖZBEN A KÜLÖNLEGES MŰVELETI CSOPORT IMMÁR 10. VÁLTÁSA TELJESÍTI SZOLGÁLATÁT AFGANISZTÁNBAN, AZ MH 34. BERCSÉNYI LÁSZLÓ KÜLÖNLEGES MŰVELETI ZÁSzlÓALINÁL ITTHON SINCS UBORKASZEZON. AZ ÉV „REPERTOÁRJA” – AZ ALAPKÉPZÉS, A NEMZETKÖZI KIKÉPZÉS, VALAMINT A TÖBBOLDALÚ KAPCSOLATOK ÁPOLÁSA – SZÁMTALAN FELADATOT RÓ A SZOLNOKI ALAKULATRA.

Magazinunk korábbi számaiban már beszámoltunk arról, hogy a „Bercsényi” különleges műveleti csoportjai afganisztáni tevékenységükkel folyamatosan kivívják mind a hazai katonai vezetés, mind a szövetséges partnerek elismerését. Legutóbb, az afganisztáni helytállásukért Michael S. Repass vezérőrnagy, az Amerikai Egyesült Államok európai különleges erőinek főparancsnoka, valamint Hende Csaba honvédelmi miniszter részesítette magas elismerésben a különleges műveleti csoport 9. váltásának katonáit.

– Ahogy mondani szokták, a hírnév kötelez – jegyzi meg Sándor Tamás ez-

redes, az alakulat parancsnoka, de rögtön hozzá is teszi: nem csak ezért „dübörög ezerral” itthon is a zászlóalj. A műveleti területen végzett sikeres tevékenység alapjait ugyanis az itthoni mindennapok kőkemény kiképzései során kell lerakni. Ezért aztán az év elején megkezdődött a kiválasztó tanfolyamon megfelelő aspiránsok igazi különleges műveleti katonákká formálása.

Ez egyrészt a képzésben részt vevőknek roppant fizikai és pszichikai megterhelést jelent, másrészt pedig komoly tervező- és szervezőmunkát, sok-sok terepen töltött hetet igényel a zászlóalj vezetésétől, valamint a kiképzőktől is. Sőt, mivel előre lehet tudni, hogy nem

mindenki bírja a megterhelést, s lesznek, akik „fejben” adják fel, a zászlóalj még két kiválasztó tanfolyamot tervez az idén.

Az alakulat tovább folytatja az Amerikai Egyesült Államok 10. Különleges Műveleti Ezrede (10th SFG) 4. zászlóaljának kijelölt csoportjaival közös, JCET- (Joint Combined Exchange Training) kiképzéseket is, idén még három ilyen eseményt terveznek: a magyar és amerikai katonák hazánkban készülnek fel afganisztáni feladataikra. Az együttműködés minőségi változást is hozhat ezen a területen: a magyar-amerikai közös törzs – amely az afganisztáni hadszíntérré készül – a németországi Stutt-

gartban is részt vehet egy közös felkészítésen, amelyet az amerikai fél ajánlott fel lehetőségként. A megvalósuláshoz természetesen előjárói döntés szükséges.

Az alakulat más irányú „nemzetközi tevékenysége” is sok feladatot ró a csapatra. Sándor ezredes a közelmúltban látogatást tett a franciaországi testvéralakulatuknál, az 1. Bercsényi László Ejtőernyős Huszárezrednél: az aktuális témák meg tárgyalásán túl, a kölcsönös kiképzési lehetőségekről is tájékozódott. Ugyancsak folytatódik a zászlóalj katonáinak egyéni külföldi felkészítése is. Ebben

az évben hét katonájuk kezdte meg tanulmányait az Egyesült Államok hadseregének különböző iskoláiban és további három fő a közeljövőben utazik a tengerentúlra.

Az idei feladatok valójában nagy leterhelést jelentenek a zászlóalj számára. A „Bercsényi” parancsnoka azonban úgy fogalmazott: megéri a „befektetés”, hiszen csak kiválóan felkészített katonák tudják magabiztosan megállni helyüket a műveleti területeken.

Márpedig a „Bercsényisek” kiválóan felkészült katonák, és továbbra is „sorban aratják le” a szövetséges katonái vezetőik elismeréseit. M. A. Smethurst, az ausztrál különleges erő dandártábornoka nemrég, a tartományi rendőri alaptanfolyam graduációja alkalmából ellátogatott a KMCS 10. váltásának állomáshelyére. Az alaptanfolyamon az afgán PRC (Provincial Response Company – Tartományi Rendőri Készlet Század) állományából tizenkét rendőrtiszt vett részt. Ez, a magyar és amerikai különleges műveleti csoportok által közösen szervezett oktatás a „beugró” a Különleges Rendőri Kiképző Központ haladó tanfolyamára. Az afgán rendőrök kiképzésében, valamint a műveletekben tanúsított helytállásuk megismerése után Smethurst dandártábornok úgy nyilatkozott, hogy a műveleti terület legjobb párosa a magyar-amerikai különleges műveleti csoport.

Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis vadászpilótái a Légi Főlény 2012 gyakorlat során a svédországi Vidsele település mellett kijelölt, nagyméretű, a polgári légi forgalomtól biztonságosan elzárt FMV Vidsele lőtéren hajtottak végre nemrég levegő-levegő éleslövészetet. A magyar Gripenekből hét (öt együléses harci és két kétüléses kiképző/harci változatú) gép települt ki a skandináviai gyakorlat helyszínére.

Az éleslövészetet részt vevő tíz pilóta kiváló és jó eredménnyel teljesítette feladatát.

„TÖRTÉNELMI” GÉPÁGYÚLÖVÉS

Az AIM-9L/I-1 Sidewinder infravörös önirányítású, rövid hatótávolságú légi-harc-rakétákat a Vidsele melletti lőtéren alkalmazták. Ennek oka, hogy e fey-

Töltik a Gripen 27 mm-es gépágyúját.

verrendszer hatótávolsága miatt a lövészethez egy fél Magyarország méretű, lakatlan, tajgaszerű erdős terület felett kijelölt légtérre van szükség; ez pedig ott rendelkezésre állt. A cél a Rb06 (MQM-107A) robotrepülőgép által kibocsátott négy, egymás után kiengedett SM 3B típusú infraköteg volt – ennek hőjelét találták meg a Sidewinderek keresőfejei. Beke András őrnagy találátlattal mutatta meg: mit ér a pilóta, ha magyar.

A gyakorlaton „dörögtek” a gépágyúk is. A Botteni-öböl felett a Gripen 27 mm-es, Mauser BK-27 gépágyúját is hasz-

nálták. A „történelmi”, azaz Gripenről először végrehajtott gépágyús lövészet célja egy speciális célszák volt, melyet a Saab Special Aviation Operations cég élénk sárgára festett, SE-RCA lajstromjelű, Gates Learjet 35A típusú két-hajtóműves gépe vontatott maga után. A több száz méteres kábelhez rögzített, visszacsévellhető célszák része egy speciális mikrofon is, amely tíz méteres körön belül pontosan meghatározza: milyen közel és milyen irányban halad-

nak el mellette a lövedékek. A magyar pilóták 15 lövedékes, rövid sorozatokkal célzottak a zsákra. Felkészültségük bizonyosságául az átlagos, 12–15 mérethet találat mellett telitalálatot is rögzíthettek.

Megjegyzendő, hogy Gripenek éles légi-harc-rakétákkal végrehajtott lövészetére eddig csupán egyszer, a rendszerbe állítás évében, 2008-ban került sor. Levegő-levegő gépágyú-éleslövészetet pedig az ’50-es években vettek

részt utoljára magyar vadászpilóták. Érdesség volt, hogy a légi-harc-rakétákat (egy, már régebb óta ott lévő Sidewinder kivételével) a magyar Gripenek szárnyvégükön szállították ki, a megfelelő diplomáciai és átrepülési engedélyek birtokában.

A lövészet mellett különleges feladatot jelentett a nagy sebességű, kis magasságú repülés is. Svédországban lehetőség volt arra, hogy a magyar repülőgépek a kijelölt légtérben és útvonalakon óránkénti 1000 kilométeres sebességgel, 30 méter magasságban repüljenek; a jelenleg érvényes szabályok szerint Magyarországon ezt nem tehetik meg.

CÉLRA IRÁNYÍTÓ MAGYAROK

A következő svédországi feladat a Lion Efort 2012, többnemzeti gyakorlat volt, amelyen a Gripeneket üzemeltető országok közül Magyarország, Svédország, Csehország, illetve a Dél-afrikai Köztársaság repülőgépei, pilótái és műszaki szakemberei vettek részt. Thaiföld és Svájc megfigyelőkkel csatlakozott a programhoz.

A Magyar Honvédség állományából negyvennégyen utaztak a skandináv or-

Csoportkép a sarkkörön

Beke András őrnagy becses emléke lesz a telitalálatos rakéta indítókábelé.

Sidewinder függesztése az indítósníre.

KIVÍNTÁK A LÉGI FÖLÉ NYT

HOSSZABB SVÉDORSZÁGI „MUNKALÁTOGATÁSON” VETTEK RÉSZT A MAGYAR JAS-39EBS HU VADÁSZGÉPEK ÉS KECSKEMÉTI PILÓTÁIK, SA GÉPEKET KISZOLGÁLÓ MŰSZAKI SZAKEMBEREK.

Minden „sarkon” álltak már

Az első menet: Vidsele

Kapcsolódó videókat nézze meg a Célkeresztben című heti magazin-műsorban a honvedelem.hu-n!

SEREGSZEMLE

alapozta meg, a gyakorlat forgatókönyvét minden résztvevő, így Magyarország igényeit is figyelembe véve alakították ki. A levegő-levegő, levegő-föld és felderítő képességek gyakorlására kitűnő lehetőséget kaptunk. A magyar pilóták most először repülhettek együtt ekkora többnemzeti Gripen-flotával; ezt a tapasztalatot valóban csak nagyszámú repülőgéppel, külföldön végrehajtott gyakorlat során lehet megszerezni. Külön kuriózum volt az is, hogy most először repülhettek együtt magyar és dél-afrikai Gripen. S persze mi is taníthatunk: műszaki katonáink a típust csak nemrég használó dél-afrikai kollégáknak a kecskeméti üzemeltetési praxisukból mutattak meg néhány fogást.

Sáfr Albert dandártábornok az eredményes gyakorlatok végrehajtását jelentette a honvédelmi miniszternek és a Honvéd Vezérkar főnökének.

A második menet: Lion Effort 2012, Ronneby

szágba. A repülőtechnikát kiszolgáló valamennyi műszaki és logisztikai szakember, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis két előretolt földi repülésirányítója, valamint a veszprémi MH Légi Vezetési és Irányítási Központ két vadászirányítója is fontos feladatokat látott el a gyakorlat során.

A Ronneby Légibázisról négy magyar Gripen, két-két hullámban, reggeli és délutáni felszállással indult el a kétnapos gyakorlat feladatainak végrehajtására. A pilótákra naponta kétszer négy tervezett feladat várt, amelyek közül 14-et sikerült is teljesíteni; többnemzeti kötelek tagjaiként a magyar résztvevőknek elsősorban a COMAO- (Composite Air Operations, vegyes légi műveleti kötelek) és a közeli légi támogatási feladatokra kellett koncentrálniuk. A szolnoki előretolt repülésirányítók a magyarokén kívül a többi nemzet vadászbombázó repülőgépeit is a kijelölt célokra irányították; teljesítményük külön elismerést érdemel, hiszen mindössze ketten hajtották végre a feladatot.

NÉLKÜLÖZHETETLEN TAPASZTALATOK

– „Két sűrű svédországi hét” volt ez a magyar pilótáknak és műszakiaknak – mondta a gyakorlat helyszínén, Ron-

neby repülőterén Sáfr Albert dandártábornok, a Magyar Honvédség Összhadserőnemi Parancsnokság légierő hadserőnemi főnöke. – Olyan gyakorlaton vehettünk részt, amelyet négy, Gripen üzemeltető ország közösen tervezett és hajtott végre. A gyakorlat során a magyar pilóták 50 óránál is többet tölthettek a levegőben, a szolnoki előretolt légirányítók nagyszámú, egyenként 22 rávezetést hajtottak végre. A Link 16 adatközlő rendszer használatának begyakorlásában, a svéd Gripenek mellett, segítségünkre volt egy SB-89 Erieye radarfelderítő és légtérellenőrző repülőgép is.

A többnemzeti gyakorlat sikerességét másfél éves tervezési és előkészítési szakasz

Ritka pillanat: magyar és dél-afrikai Gripen találkozás.

MAGYAR HONVÉD

TÁBORI POSTA

„PÉNZT, PARIPÁT, FEGYVERT”

(ARANY JÁNOS: TOLDI)

KORÁBBAN MEGKEZDETT SOROZATUNK FOLYTATÁSÁBAN E HAVI SZÁMUNK A HONVÉDELMI MINISZTERIUM (HM) VÉDELEMGAZDASÁGÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRÁNAK (VGHÁT) IRÁNYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ TERÜLETET MUTATJA BE, AMELY A KÖZIGAZGATÁSI BLOKK IGEN SZÉLES FELADATKÖRREL RENDELKEZŐ ÁGAKÉNT, HÁROM FŐ SZEMPONT ALAPJÁN CSOPORTOSÍTHATÓ.

„AD PECUNIAM”

– AVAGY A PÉNZ BESZÉL

A helyettes államtitkár végzi a tárca gazdasági érdekeinek képviseletét. Feladata az erőforrások és a költségvetés tervezése, valamint a tárcaszintű gazdálkodás szabályozása. A szabályozási feladatok végrehajtásával valósul meg a HM részéről a változó jogszabályi környezethez való igazodás, a hatályos joganyag egyszerűsítése és áttekinthetőbbé tétele – együttműködésben az előző lapszámban bemutatott jogi és igazgatási területtel. Emellett fontos megemlíteni a HM beszerzéseinek felügyeletét és belső kontrollrendszerét, amelyek célja a vezetői ellenőrzés és az átláthatóság biztosítása a korrupció elleni küzdelemben. Szintén a VGHÁT területe működteti a HM költségvetési gazdálkodási információs rendszerét, mely sokaknak KGIR néven ismerős. A KGIR ellátja mind a humán, mind a pénzügyi-számviteli szakterület napi tevékenységé-

nek, és a tárca költségvetés-gazdálkodási feladatainak teljes körű informatikai támogatását.

A kormányzatban szinte egyedülállóan, 2010-ben elkezdődött egy tárcaszintű kontrollrendszer kialakítása, amely a vezetők döntéseinek előkészítéséhez szolgáltató összefoglaló anyagokat a tárca egyes szakterületeinek helyzetéről. A feladatot egy új szervezeti elem, a Kontrolling Főosztály (korábban Kontrolling és Szabályozási Főosztály) látja el. A főosztály egyik kiemelt „terméke” a HM havi vezetői (kontrolling) jelentése. A jelentés 2011 októbertől havi rendszerességgel, főbb mutatókkal ábrázolva mutatja be a HM és a Magyar Honvédség (MH) gazdálkodási helyzetét a tárca felső és középszintű vezetése részére. Az eredetileg VGHÁT alárendeltségében működő főosztály 2012. április 1-jei hatállyal a HM közigazgatási államtitkár közvetlen felügyelete alá került, hiszen feladatainak elvégzése tárcaszintű koordinációban valósul meg.

Nemzetközi hadgyakorlat megtekintése.

A jelenlegi gazdasági helyzetben az egyik legfontosabb feladatuk a költségvetési helyzet javítása és a takarékoság. Ennek érdekében a VGHÁT alárendeltségében végezték a nagy forrásigényű nemzetközi szerződéseket újratárgyalásának előkészítését. A Gripen-megállapodásban 2012-re 90%-os kiadáscsökkenést, a 2026-ig meghosszabbított futamidőben összességében kb. bruttó 63 milliárd forint költségmegtakarítást tudtak kitérgetni. Véget érték a norvég Kongsberg vállalattal kötött, és a kanadai pilótáképzéssel kapcsolatos (NFTC) szerződés szintén milliárdos nagyságrendű megtakarítást eredményező újratárgyalásai is.

A VGHÁT alárendeltségébe tartozó állomány foglalkozik továbbá az amerikai segélyprogramok (FMF/FMS, Foreign Military Found/Support) kezelésével is. Az amerikai fél által már a kilencvenes

évek közepe óta számunkra is nyitottá tett programok a missziók támogatásához nyújtanak – elsősorban haditechnikai eszközök kedvezményes értékesítésével – segítséget. Jelenleg több program is fut, 1–4 millió dolláros támogatási összeggel. A programok által olyan képességeket szerzünk, melyek a koalíciós műveletekben részt vevő katonáink biztonságát szolgálják, mint például az afganisztáni misszióban átadott jelentős számú MRAP MaxxPro és HMMWV típusú könnyű páncélozott jármű, vagy a misszióba készülők katonák kiképzése céljából 2011 júliusában átadott HMMWV-k. További képességfejlesztést tudunk megvalósítani a német fegyveres erőkötől beszerezett kevlár-sisakokkal, páncéltűzvédelmi lakó- és irodakonténerekkel és műveleti laptopokkal.

A VGHÁT irányításával dolgozták ki a 2012. január 1. után megszűnő kormányzati kötelező gépjármű-felöltségbirosítás helyébe lépő új kárhelytállási rendszert a honvédségi járművek által okozott károk rendezésére.

A 2010-es kormányváltkor átvett, HM által felügyelt társaságok tragikus pénzügyi örökséget hoztak magukkal, az ebben rejlő veszélyek elhárítása és a működőképességük biztosítása szintén a VGHÁT feladata volt. Irányítása alatt készült el az a 3500 oldalnyi átvilágítási szakanyag, mely a három korábbi HM-ügynökség, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Honvédkórház és a 7 társaság helyzetét, szövevényes kapcsolatait feltárva megalapozta a tárca által megített 46 büntetőfeljelentést, valamint több kormányzati vizsgálóbiztos és szerv kiterjedt vizsgálatainak és a korrupció visszaszorításának is alapjául szolgált.

A feladatok racionalizálása érdekében megkezdődött az HM Beszenyei György Nkft. végelszámolása. Ennek révén 1,5 milliárd forint megtakarítás érhető el úgy, hogy sem az ellátottak körét nem kell szűkíteni, sem az ellátás színvonala nem csökken.

Át kellett vizsgálni többek között a megvásárolandó energiahordozók költségeit. A szerződések újrakötésével, a beszerzések racionalizálásával, a külső cégek kiiktatásával évente milliárdos összeg maradt a honvédelmi költségvetésben.

A Honvédkórház, az Országgyűlés határozatára alapozottan, 2011. november 15-vel a Magyar Honvédség hadrendjébe került, s szervezetébe beolvadt az MH Honvéd Egészségügyi Központ. A

védelemgazdasági szakterület vezetőjének az elmúlt csaknem két évben kiemelt feladata volt a magyar egészségügyi ellátórendszer ezen egyik meghatározó intézményének stabilizálása, a finanszírozási helyzet rendezése, a kapacitáskihasználatosság növelése.

A Honvédkórház tartósan kiegyensúlyozott gazdálkodásának megteremtése és fenntartása érdekében, a HM-ben végrehajtandó feladatokra az érintett tárcákkal (NEFMI, NGM) közös intézkedési terv került kidolgozásra. A gazdasági konszolidáció egyik eleme a 2011. év végén, a központi költségvetésből biztosított forrásokkal kapcsolatos tárgyalások lefolytatása volt. A beavatkozás másik

elemét a szállítókkal folytatott tárgyalások képezték, a számlatartozások átittemezése és csökkentése érdekében.

A HM-vagyonkezelési ingatlanok kényszerkezelési költségeinek csökkentése érdekében a múlt évben 449 ingatlannak a Nemzeti Földalap, további több mint 100 ingatlannak az MNV Zrt. általi átadását kezdeményezték, melyek egy része önkormányzati átadásra tervezték. Az önkormányzati átadási program a felesleges helyőrségi művelődési otthonok (HEMO-k) vonatkozásában folyamatos feladatot jelent, és további kiemelt ingatlanprogram a hadkiegészítő parancsnokságok átköltöztetése a megyei kormányhivatalokba. A HM-vagyonkezelési ingatlanok értékesítését a törvény által garantáltan, a HMEI Zrt. végzi. Az értékesítési bevételeket a kormány döntése szerint a honvédelmi tárca használhatja fel, enyhítve ezzel a forráshiányt. Az inkurrens ingóvagyon értékesítésével kapcsolatban kiemelt feladatot jelent a MiG-29-esek és a kapcsolódó tartalék alkatrészek értékesítése.

Jó hír az állományunk, hogy a szervezet felülvizsgálta a lakhatástámogatási rendszer működését, elkészült egy koncepció annak átalakításáról, valamint kidolgozta a HM-vagyonkezelési lakások elidegenítését, továbbá a lakhatási hozzájárulás koncepcióját. A koncepció bemutatására a jövőhagyást követően kerül sor.

„AD STRUCTURAM” – A SZERVEZET

A HM-nél bekövetkezett változások több szempontból is kihasználhatók a helyettes államtitkár által vezetett szervezetek munkájára. A létszám-racionalizáció, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, a Nemzeti Köszolgálati Egyetem megalakulása, és a Honvédkórház átalakulása mind számos pénzügyi, gazdasági többletfeladatot jelent a háttérben. A fenti változások természetesen nem kerültek el a VGHÁT alárendeltek sem. A kormányváltás utáni 44%-os létszámcsökkenést követően, az új hivatalok kevesebb mint 700 fővel látják el a már meglévő, valamint az újonnan kialakított feladatköröket.

A VGHÁT alárendeltségében működik a Hadfelszerelési és Vagyonfelügyeleti Főosztály. Feladata a hadfelszerelési együttműködéssel összefüggő feladatok tervezése és felügyelete az

igények, a rendelkezésre álló források és az elérendő célok figyelembevételével, a tárcaszintű hadfelszerelési együttműködés munkájának a hatékonyság és a takarékoság szem előtt tartásával való koordinálása.

A főosztály végzi továbbá a tárca vagyongazdálkodásával, a tárca által felügyelt társaságok vagyonfelügyeletével, az inkurrenciával, a lakhatással és az üdültetéssel kapcsolatos tárcaszintű feladatokat.

A VGHÁT alárendeltségében működő másik főosztály a Gazdasági Tervezési és Szabályozási Főosztály, amely végzi a gazdasági tervezési és a beszerzési tervezési feladatokat, felügyeli azok megvalósulását, részt vesz a rövid, közép- és hosszú távú erőforrás-tervezésben. Feladatkörében valósul meg a tárca költségvetésének tervezése, beszerzéseinek felügyelete és gazdálkodásának szabályozása.

Mindent főosztály szorosan együttműködik a tárca további szervezeti elemeivel, mind a közigazgatási, mind pedig a vezérkari oldalról.

A főosztályok tevékenységének elengedhetetlen támogatója az két háttérintézmény, mely a tárcaszintű feladatok előkészítésében és megvalósításában működik közre. A HM Fegyverzeti és Hadbiztosítási Hivatal (HM FHH) a hadfelszerelés, a haditechnikai kutatás-fejlesztés, a beszerzés és az ingatlangazdálkodás szakfeladatait látja el. A HM FHH szakértői munkája a döntés-előkészítési folyamatának fontos része.

A másik háttérintézmény, a HM Közgazdasági és Pénzügyi Hivatal (HM KPH), költségvetési, gazdálkodási feladatokat lát el. A HM KPH végzi a HM és háttérintézmény pénzügyi biztosítását, valamint a Honvéd Vezérkar és az MH ÖHP katonai szervezetinél pénzügyi beosztást betöltők szakmai felügyeletét és irányítását. Felelős a tárca költségvetési tervjavaslatának, éves beszámolójának, a zárszámadási törvényhez kapcsolódó fejezeti indoklásának összeállításáért. Kiemelt feladatai közé tartozik a munkavállalók járandóságainak számfeltele, a különféle adó-és járulékbemutatók elkészítése. Folyamatos kapcsolatot tart a NATO és EU pénzügyi szervezetivel, és lebonyolítja a velük kapcsolatos pénzügyi elszámolásokat, valamint ellátja a külföldön szolgálatot teljesítők pénzügyi biztosítását. Működteti a tárca költségvetési gazdálkodási információs rendszerét. Egyes társadalombiztosítási juttatások tekintetében elsődleges hatósági jogkörrel bír, intézi a tárca kártérítési és biztosítási ügyeit. Folyamatos kapcsolatot tart a Magyar Államkincstárral, illetve végzi a katonai szervezetek finanszírozását. Ellenjegyzői a közbeszerzési eljárások kezdeményezését. Szakterülettel illetően, döntés-előkészítést végez a tárca felső vezetése részére. Fegyvertény, hogy a HM KPH – háttérintézmény voltának dacára – kiemelkedően helytáll a klasszikus katonai tevékenységek terén is. Minderre kiváló bizonyítékul szolgál a HM löbajonkságán, 2011-ben és 2012-ben, egyéniben és csapatban elért első helyezése.

A védelemgazdasági szakterülethez kapcsolódik a helyettes államtitkár és a vezérkari főnök helyettesének társelnökségében, másfél havonta ülésező HM Hadfelszerelés Fejlesztési Kabinet. A kabinet feladata, hogy tájékoztatást és egyeztetési lehetőséget biztosítson az érintett szervezeti egységeknek a haditechnikai eszközök, a hadfelszerelési ügyek, illetve a fejlesztésükkel összefüggő témákról, valamint azok pénzügyi vonatáról.

A HM védelemgazdaságért felelős helyettes államtitkára el látja a nemzeti fegyverzeti igazgató feladatát, amely során a multilaterális (NATO/EU-EDA/V4) hadfelszerelési, védelmi ipari és

A módosított Gripen-szerződés aláírása Stockholmban.

kutatás-fejlesztési feladataival összefüggésben intézkedik, összhangban a HM-nek a fenti nemzetközi szervezetekkel kialakított kapcsolataival, valamint a különböző távú fejlesztési tervekben előírt hadfelszerelés-fejlesztési célkitűzésekkel.

„AD ARMA” – HADFELSZERELÉS, EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Az utóbbi évek egyik kiemelt, és szinte a teljes haderő-fejlesztés irányát meghatározó beszerzése a harcászati vadászpilóta (Gripen-) program.

Számos sajtóorgánumban foglalkozott a magas költségekkel, mely a mai nehéz gazdasági helyzeten szinte „megfojtotta” a tárcát. 2011-ben a VGHÁT Gripen bérleti megállapodás módosítására irányuló tárgyalásai lezárultak. A 2012. január 30-án Stockholmban aláírt Gripen bérleti megállapodás értelmében a harcászati repülőgépek 2012-től jelentősen kedvezőbb, gazdaságosabb feltételekkel, egy újabb évtizedre (2016–2026) rendelkezésünkre állnak a magyar és egyben az egységes NATO-légtér védelmének biztosítására. A sikeres tárgyalási stratégia kialakításában, és a többfordulós tárgyalások végrehajtásában a védelemgazdasági blokk szerepe egyértelműen meghatározó volt. Ennek eredményeként 2012–2016 között jelentősen csökkeni fog az éves fizetési kötelezettségünk úgy, hogy a 16 800 repült órán túl 2016-tól további 16 000 repülési óra áll majd rendelkezésre a Magyar Honvédség számára.

A stratégiai légi szállítási program (SAC) keretében három Boeing C-17 Globemaster III típusú katonai szállító repülőgép többnemzeti alapon történő megvásárlásáról, majd azt követően, üzemeltetésére került sor. A tagországok együttműködését a 12 nemzet által aláírt egyetértési nyilatkozat határozza meg, mely hosszú távú, 30–35 évre szóló nemzetközi kötelezettséggel jár minden résztvevő számára. A SAC-programban betöltött szerepünk jelentősen hozzájárul Magyarország NATO-n belüli megítéléséhez. Az eddig megvalósult beruházásokon túl, tervbe vették egy fedett, átmeneti

Peter Flory NATO-főtábornok látogatása a pápai bázisrepülőtéren.

NÉVJEGY

A pénzügyi és gazdasági szakember Márki Gábor 2010 júniusától irányítja a honvédelmi tárca védelemgazdasági szakterületét.

A sorkatonai szolgálatot követően közgazdasági, műszaki és külkereskedelmi felsőfokú tanulmányokat folytatott, a Drezdai Egyetem közgazdaságtudományi szakán diplomázott 1992-ben. Pénzügyi, gazdasági, vállalatirányítási és szervezetracionálizálási tapasztalatait leginkább nagyvállalati környezetben szerezte. Szakmai életútja során dolgozott a Raiffeisen- und Volksbanken Versicherung AG gazdasági és szövetségi kapcsolatainak irányítójaként, a Deutsche Telekomnál Bonnban, valamint a budapesti ügyvezető igazgató irodájának vezetőjeként és pozsonyi leányvállalatainak pénzügyi és szervezeti auditjairól, illetve konzolidációs ügyeiért felelős vezetőjeként, a Heti Válasz ügyvezető igazgatójaként, illetve a HOCHTIEF ingatlanfejlesztő magyar, majd osztrák vállalatának gazdasági vezetőjeként is. Feladatai végrehajtása során egyaránt tevékenykedett Magyarországon és kiküldetésben, a régió egyes országában. Németül anyanyelvi, angolul tárgyalási, csehül, szlovákul, oroszul, franciául és spanyolul társalgási szinten beszél.

A helyettes államtitkár Szegeden, 1968. június 11-én született, nős, két fiúgyermek édesapja. Az önkéntes tartalékos rendszer kialakítását a helyettes államtitkár személyes ügyének is tekinti. Az első között jelentkezett tartalékos szolgálatra, majd tett alkalmazásügyi vizsgát.

pénzek felhasználásával végrehajthatóak például a környezeti kármentesítési, környezet-megőrzési és az energetikai korszerűsítési feladatok. Ez idáig több mint 5,5 milliárd forintot sikerült pályázat útján a programokra biztosítani.

A kanadai NATO repülőgépvezető-képzésre (NFTC) vonatkozó szerződés is módosításra került. A világgazdasági válság által erősen determinált, szűkös költségvetési helyzet hatására szükségessé vált a szerződés eredeti pénzügyi kondícióinak felülvizsgálata. Mindezek ismeretében sikerként könyvelhetjük el, hogy a 2011. év során lefolytatott tárgyalások során a kanadai félnél a 2012. és 2013. évi fizetési kötelezettségeink csökkentését értük el. A fentiek következtében a 2012–2013. éveket érintően, évente mintegy 1,7 milliárd forinttal növekszik a honvédelmi tárca mozgáster.

A „többnemzeti helikopter-kezdemenyezés” (Multinational Helicopter Initiative – MHI) keretében Finnország által hazánknak az ISAF műveleteiben részt vevő helikoptervezetői állomány kiképzéséhez felajánlott két Mi-8-as típusú helikoptere 2011. december 20-án, az MH Szolnok Helikopterbázis repülőterén, magyar felségjellel emelkedett a magasba. A VGHÁT blokkjának szerepe a helikopterek, valamint a hozzájuk tartozó több tonna, térítésmentesen átvett alkatrész rendszerbe állításában meghatározó volt. A Nemzeti Honvéd Diszégység, és a Nemzeti Köszölgélati Egyetem honvédtisztjelölti állomány ruházatának és a magyar földön előállított Mannlicher-fegyvereinek beszerzésére is a VGHÁT alárendeltségében végzett munka révén kerülhetett sor.

A magyar hadiipari cégek is bemutatkoztak a DSEI haditechnikai kiállításon, 2011 őszén Londonban.

Néhány fontos tevékenységet és végrehajtott feladatot csak címszavakban említünk. Ilyen a tárca korrupció elleni stratégiájának és megvalósítási tervének kidolgozása, a védelemgazdasági klaszter megalakítása, vagy az üdültetési koncepció kidolgozása. A VGHÁT részt vett az MH kibérvédelmi szakmai koncepció és cselekvési tervének elkészítésében, illetve nemzetközi területen is jelentős előrelépéseket ért el az Indiával, Németországgal, Olaszországgal, Ausztriával, Svédországgal, Norvégiával való együttműködés tekintetében, valamint eredményes konferenciákat rendezett hazánkban.

légi teheráruraktár kialakítását, valamint a C-17 repülőgépek technikai kiszolgálását is biztosító, nagyméretű hangár felépítését. A beruházások becslált bekerülési összege meghaladja a 10 milliárd forintot. A már megvalósult nemzeti, valamint többnemzeti forrásból (NSIP és SAC) tervezett felújítások eredményeként, a Magyar Honvédség Pápa Bázisrepülőtér (MH PBRT) olyan magyar katonai légbázissá fejlődött, mely mintaként szolgálhat a XXI. század Magyar Honvédségének és más, többnemzeti alapon szerveződő képesség-kialakítási folyamatnak. A megvalósult nemzeti képességek, a támogató és támogató-kiszolgáló funkciók kivívták a többnemzeti alakulat elismerését is.

Folytatódik a gépjármű-beszerzési program, melynek a távolabbi jövőben új lendületet adhat a magyar növekedési terv honvédelmi fejezete, a HADIK-terv. A márciusi, HADIK-tervvel kapcsolatos híradások alapját adó elgondolás kidolgozása is a helyettes államtitkár vezetésével működő szervezetek végezték. A pályázati pénzek felhasználása egyes területeken már sikeresen működik. Az ingatlan-felújítási feladatokban a pályázatokon nyert

KATONAI KÖZELHARCCAL FOGLALKOZÓ CIKKSOROZATUNK MÁJUSI RÉSZÉBEN A MAGYAR HONVÉDSÉGBEN JELENLEG ZAJLÓ PROGRAMMAL ÉS A MÁR EDDIG ELÉRT EREDMÉNNYEL FOGLALKOZUNK.

MÓDSZERTAN

Katonai közelharc (2.)

Figyelem, tisztelet, technika

A Magyar Honvédség Altiszti Akadémiájának katonai testnevelési és közelharc módszertani részlege az elmúlt három esztendőben (részben a jogelőd intézmény keretein belül) végzett kiváló szakmai munkájával elérte, hogy a katonák és a közelharc „viszonya” megváltozzon. Magazinunk előző számában két, igencsak gyakorlott közelharc-szakértő, a honvédelmi tárca miniszteri titkárságát vezető dr.

Borbórt Zoltán, és a miniszteri parancsőrtsz. Tar László őrnagy véleményét közöltük, amelyek alapján kijelenthető: a lényeg a katonai közelharc komplex, teljes rendszerének oktatása és használata. Természetesen beszélhetünk a harcművészet bármely irányzatáról, de a legfontosabb mégis csak az, hogy a katona rendszeresen sportoljon, ezáltal is szokja a fegyelmet, s közben növekedjen a stressz-tűrő képessége.

Ehhez ismernünk kell önmagunkat, erőnléti állapotunkat. Ha egy átlagos erőnlétben lévő ember karját megfogjuk, majd erősen megszorítjuk, az illető minden bizonnyal felszisszen. Ha egy harcművészetekben jártas személlyel, éppenséggel egy katonával tesszük ugyanezt, ne számítsunk az előbb említett „eredményre”, hiszen aki hozzá szokott az effajta dolgokhoz, annak egészen más, magasabb az ingerküszöbe.

EGYMÁSRA ÉPÜLŐ ELEMEK

A két szakember célja, hogy minél több, a közelharcban már jártas katona szolgáljon a honvédségben, akiket előképzettséjük alapján képezhetnek tovább. Természetesen e tekintetben sem pótolhatja semmi a kitaratást, a szorgalmat. Akit valóban érdekel a közelharc, az a seregbéli foglalkozások utáni szabadidejében például felkeres egy harcművészeti iskolát, vagyis egy dotszót, s ott fejleszti tovább képességeit.

Mint említettem, a katonák ma már a katonai közelharc komplex mozgásrendszerét tanulják, vagyis az ütés, a rúgás, a dobás, a földharc leghatékonyabb elemeit, amelyeket harcművészeti stílustól függetlenül kell alkalmazniuk. S azt is kijelenthetjük: beosztástól is függetlenül; a szakemberek véleménye szerint a katonai közelharcra történő felkészítésben minden katonának részesei lennie kell. Legyen bár szó a Nemzeti Közszerződés Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztviselőképző Karának hallgatójáról, vagy a szentendrei Altiszti Akadémián tanuló őrmesterről – senki sem maradhat ki eme ismeretek szervezett oktatásából.

A közelharc egyben alapvető tulajdonságokat is kialakíthat. Alázat a sporttal, az ellenféllel szemben. Tisztelet az előjáróval, a feljebbvalóval szemben. Mindmind olyan katonai értékek, melyeket állománykategóriától, rendfokozattól és beosztástól függetlenül el kell fogadni.

Hozzáteszem, a lankadatlan figyelemnek is nagy jelentősége van, hiszen a közelharcra csak akkor kerülhet sor, ha mondhatni, nyitott szemmel járók, s ellenfelelemet észreveszem...

SZEMÉLYES PÉLDAMUTATÁS

A katonai közelharc oktatását illetően, az elmúlt három év tapasztalatai szerint a tisztek, altisztek, szerződéses honvédek lelkesedésével soha nincs gond. A katonai közelharc két „minisztériumi szakértője” ezt tapasztalta Szolnokon is, amikor az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóaljnál az MH Altiszti Akadémia Mecséri János Kiképző Osztályának katonai testnevelési és közelharc módszertani részlege, illetve annak szakemberei, Molnár Károly őrnagy, részlegvezető, Zagyva Sándor hadnagy és Tar Tamás őrmester módszertani felkészítést tartottak. Dr. Borbíró Zoltán és Tar László őrnagy „előéletét” ismervé, természetesen részt is vettek a foglalkozáson. Fontosnak tartják ugyanis, hogy a küzdelmet tanítók minden résztvevőnek személyesen mutassák meg a közelharc technikai elemeit, mert esetleg a katonák úgy éreznék, mindez csak mozgásművészet. Harcra, küzdelemre márpedig

szükség van, bizonyította ezt a szolnoki bemutatón tapasztalt maximális figyelem és lelkesedés.

CIVILNEK LÁTSZÓ PROFIK

Nem lehet tehát elégszer hangsúlyozni: a küzdelmet be kell építeni a katonai közelharc-képzésbe. A két szakértő egybehangzó álláspontja szerint ugyanis e

nélkül nincs értelme a katonai közelharc oktatásának. A közelharc módszertani fellegetváraiban is ezt a szemléletet vallják, amelyet az elmúlt három évben, a honvédség-szerte végzett kitarató munkájuk során sikerült is elfogadtatni.

A televíziós csatornákon látható profisszónális (UFC, Strike Force, MMA) és nagyon magas szintű, komplex küzdelmek szakmai ismeretei, a profisszónális fejlődés irányai a katonai közelharcra is hatással vannak. Ugyanis fon-

kormányellenes erők számára is közvetlen lehetőség nyílik a küzdelmívészet ismereteinek elsajátítására. Ha tehát a művelési területen szolgáló katona nincs kiképezve, nincs fölvértve közelharc-tudással, komoly konfliktusai támadhatnak feladata végrehajtása közben. Mondhatni, nem ideális megoldás a fejre rúgó ellenféllel szembeni fegyverhasználat. Ennek megelőzésére szolgál a közelharcra történő, minél alaposabb felkészítés, éppenséggel a fej elleni támadás kivédésének gyakorlása. Azaz, nem árt, ha a katona az „utca emberénél” magasabb szinten műveli a közelharcot, hiszen ma már a „békefenntartói” kordonon kívül állók közül is sokan rendelkezhetnek valamilyen szintű közelharc-előképzettséggel. A katonának pedig ezzel számolnia kell.

VÉR NÉLKÜL, DE HATÁROZOTTAN

Mindennapos jelenet Afganisztánban: egy magyar „mission team” érkezik egy településre. A 8–12, járműveiből kiszálló katonát gyerekek, fiatal felnőttek, öregek veszik körül. Nyúlkálnak az ajándékokért, de a rádióért, a fegyverekért, a tárákért is. Ezt a helyzetet bizony határozottan kell kezelni. Igen, határozottan, de olyan technikával kell elhárítani, leszerelni a katona közelébe kerülő civileket, amely nem okoz közfelháborodást. A szakemberek is állítják: ha erre nem készítjük fel a katonákat, akkor előfordulhat, hogy valamelyikük elveszíti a fejét, rossz döntést hoz. A törzsi viszonyok ismeretében számítani lehet arra, hogy egy „indokolatlanul” okozott sérülésnek akár beláthatatlan következményei is lesznek. Ily módon egy ember is „eldöntheti” a művelési sikerességét vagy sikertelenségét. Beosztásától, szakterületétől függetlenül, minden harcoló katona kerülhet ilyen helyzetbe, és ezért roppant fontos a közelharc alapos ismerete.

Mindennek nagy szerepe van a katonai testnevelési és közelharc módszertani részlegnek, a szentendrei Altiszti Akadémia bázisára szervezett szemináriumoknak, az alakulatoknál dolgozó, a részleggel folyamatos kapcsolatban álló munkacsoportoknak, a mindennapok munkáját végző kiképzőknek. S persze a valamennyi katonának oktatott komplex rendszernek; de hogy e rendszer mit is jelent? Az sorozatunk harmadik részéből tudhatja meg a kedves olvasó.

Honosított finn Mi-8-asok

FINNORSZÁG TAVALY KÉT MI-8T TÍPUSÚ, KÖZEPES SZÁLLÍTÓHELIKOPTERT ADOTT ÁT MAGYARORSZÁGNAK. A FORGÓSZÁRNYASOKAT AZONBAN ALKALMASSÁ KELLETT TENNI A HAZAI KÖVETELMÉNYEK TELJESÍTÉSÉRE. A KECSKEMÉTEN VÉGREHAJTOTT HATÓSÁGI BEREPLÉSÜKET KÖVETŐEN, A NEMZETI KÖZLEKEDÉSI HATÓSÁG LÉGÜGYI HIVATALÁNAK (NKH LH) VEZETŐJE, GYÓRI GYULA LÉGÜGYI ELNÖKHELYETTES, AZ ELSŐ LÉGI ALKALMASSÁGI BIZONYÍTVÁNYOKAT ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT SZOLNOKON ÍRTA ALÁ ÉS ADTA ÁT HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTERNEK.

A Magyar Honvéd februári számában már megismerhettük a szolnoki szállítóhelikopter-zászlóalj parancsnokának véleményét a finn Mi-8T helikopterekről, a márciusi számban pedig a kecskeméti légijármű-javító üzem parancsnoka számolt be az üzembeállításokhoz szükséges változtatásokról. Ezen írásokhoz kapcsolódva, mindenekelőtt egy kevésbé ismert dologra hívnánk fel a figyelmet: nevezetesen arra, hogy a Légügyi Hivatal állami légügyi főosztályá-

nak (mint katonai légügyi hatóságnak) a feladata és jogköre egy adott repülőeszköz állami légijármű-nyilvántartásba vétele, valamint légi alkalmassági engedélynek kiadása. E két helikoptert illetően, ez utóbbi mozzanatra került sor a közel-múltban, Szolnokon. Addig azonban – és ezt külön hangsúlyoznunk kell – az MH Légijármű-javító Üzem, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, valamint a Légügyi Hivatal szakembereinek

együttműködésével és áldozatvállalásával, igen intenzív munka zajlott. Első lépésként, a szolnoki helikopterbázison még tavaly ősszel, a Magyar Honvédség valamennyi érintett szervezetének képviselői és a folyamat más résztvevői egyeztettek a helikopterek nyilvántartásba vételéig tartó, jogkövető hatósági eljárások menetéről. Már ekkor kiderült, hogy bizonyos szempontból „az átlatorvosi ló” esetével kell szembenézni. A várható hatósági eljárásokat egyedi esetnek könyvelhettük el, mivel a katonai légügyi hivatal megalakulása óta ez volt az első olyan alkalom, amikor egy másik állam légijármű-nyilvántartásába bejegyzett re-

BIZONYÍTVÁNYOSZTÁS

pülőeszközt vettek magyarországi nyilvántartásba.

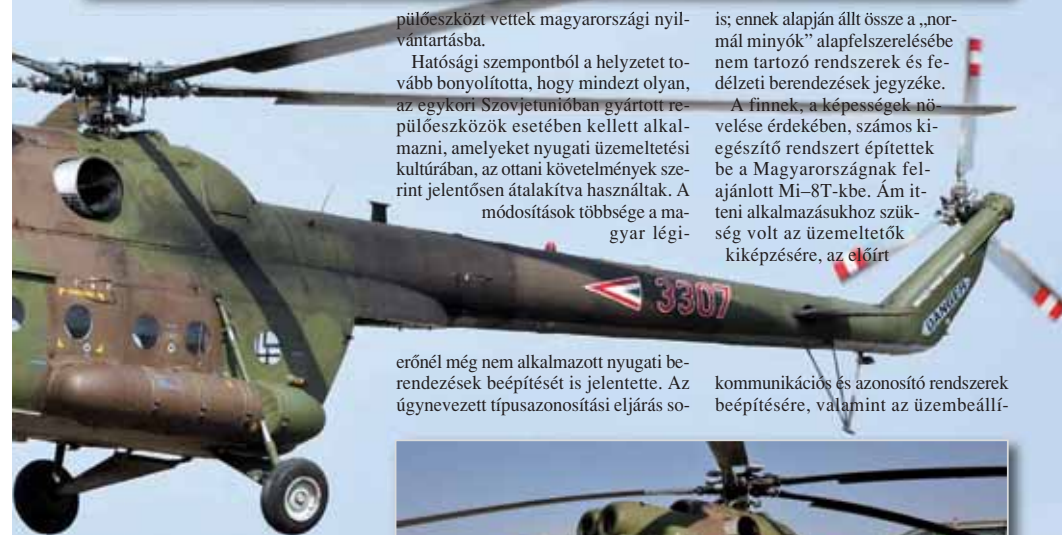
Hatósági szempontból a helyzetet tovább bonyolította, hogy mindezt olyan, az egykori Szovjetunióban gyártott repülőeszközök esetében kellett alkalmazni, amelyeket nyugati üzemeltetési kultúrában, az ottani követelmények szerint jelentősen átalakítva használtak. A módosítások többsége a magyar légi-

is; ennek alapján állt össze a „normál minyók” alapfelszerelésébe nem tartozó rendszerek és fedélzeti berendezések jegyzéke.

A finnek, a képességek növelése érdekében, számos kiegészítő rendszert építettek be a Magyarországnak felajánlott Mi-8T-kbe. Am itteni alkalmazásukhoz szükséges volt az üzemeltetők kiképzésére, az előírt

erőnél még nem alkalmazott nyugati berendezések beépítését is jelentette. Az úgynevezett típusazonosítási eljárás so-

kommunikációs és azonosító rendszerek beépítésére, valamint az üzembeállít-

AZ ENGEDÉLYEZÉSHEZ SZÜKSÉGES ELJÁRÁSOK:

- képzési tematika jóváhagyása;
- szakszolgálati tevékenység engedélyezése;
- légijármű-jelzések jóváhagyása;
- átalakítások engedélyezése;
- hatósági hozzájárulás légi üzemeltetési és műszaki kiszolgálási dokumentációk bevezetéséhez;
- műszaki célú, üzemeltetői és hatósági bereplési programok;
- repülések jóváhagyása, engedélyezése;
- légi alkalmassági vizsgálatok;
- nyilvántartásba vétel.

rán meg kellett vizsgálni a Mi-8T-k és a Magyar Honvédségben rendszeresített „minyók” egyezését. Ezt helyszíni szemlét követően, melynek során bebizonyosodott: a sárkány, a hajtóművek, a főredaktor, valamint a főbb üzemidős berendezések típusa tekintetében nincs jelentős eltérés. Viszont meg kellett határozni a légi járművek különbözőségeit

táshoz nélkülözhetetlen időszakos ellenőrzésekre is.

Az első légi alkalmassági bizonyítványok átvételekor Hende Csaba honvédelmi miniszter elismerő szavakkal illette a hatóság és a honvédség szakembereinek, köztük a helikopterek szemlélzeteinek kimagasló, határidő előtt befejezett munkáját.

BIZALOMERŐSÍTÉS

Open Skies –
hivatalból
kíváncsiak

ÉRDEKES ÉS EGYEDÜLÁLLÓ AZ ÉPPEN HÚSZ ÉVE MEGSZÜLETETT OPEN SKIES (NYITOTT ÉGBOLT-) SZERZŐDÉS. A RÉSZES ÁLLAMOK LEGÁLISAN FOLYTATHATNAK FEGYVERTELEN FELDERÍTŐ REPÜLÉSEKET EGYMÁS TERÜLETE FELETT.

Az éppen húsz esztendőös Nyitott Égbolt-szerződést, amely fegyvertelen megfigyelő repüléseket tesz lehetővé Vancouveről Vlagyivosztkig, 1992. március 24-én huszonöt állam írta alá Helsinkiben. A részes államok száma jelenleg 34. A jogilag kötelező érvényű, a bizalom- és biztonságerősítő intézkedések közé sorolható szerződés 2002 januárjában lépett életbe. A mai napig a részes államok 846 megfigyelő repülést hajtottak végre egymás területe felett. Magyarországnak évente négy ilyen repülést kell fogadnia, és ugyanennyit hajthat végre a többi részes állam területe felett.

A történelmi, első repülés:
főszerepben a kanadai Hercules.

Ami évtizedekig SZIGORÚAN TITKOS volt, most SZIGORÚAN NYILVÁNOS: a kecskeméti repülőtér, ahogy a (gép)madarak látják.

Az első gyakorló megfigyelő repülést – még az aláírás előkészítő fázisában, 1990. január 4–7. között – Kanada hajtotta végre Magyarország felett. (Az eredeti dokumentumokat a két letéteményes, kezdeményező állam, Kanada és Magyarország őrizheti.)

A magyarországi, érzékelő műszerek nélküli, gyakorló megfigyelő repülési feladatot a kanadai légierő C-130-as szállító-repülőgéppel hajtották végre, fedélzetén kanadai–magyar személyzettel, köztük I. R. Latulippe kapitánnyal, a gép parancsnokával és Korencz József alezredessel, a magyar légierő pilótájával. A szerződés kezdetektől szigorú feltételrendszere alapvetően meghatározza: hogyan s miként készíthetők légi fotók a részes államok területe felett. 2012-ben, amikor már szabadon vásárolhatunk kiváló felbontású műholdas fényképfelvételeket, vagy az interneten, egyetlen kattintással érhetünk el nyílt, ingyenesen használható (az úttörő Google Maps vagy a Bing Maps jóvoltából) műholdas térképeket, talán ez már anakronisztikusnak tűnik. Mégis, 1992-ben egy forradalmian újnak számító megegyezést írtak alá a részes államok.

AZ ÜNNEP...

A szerződés aláírásának 20., és hatályba lépésének 10. évfordulóján Bécsben, a magyar honvédelmi és külügyi tárca ünnepséget rendezett. A házigazdák – dr. Boros Miklós magyar EBESZ-nagykövet és Fredericka Gregory kanadai EBESZ-nagykövet – röviden méltatták a szerződés érdemeit, és kifejezték reményüket, hogy a szerződés a következő években is be fogja tölteni feladatait. A Nyitott Égbolt Konzultatív Bizottság soros elnöke, François Alabrune francia EBESZ-nagykövet utalt a további együttműködés fontosságára és arra, hogy a szerződés továbbfejlesztése kiemelt feladat. Az ünnepségen megjelentek a részes és a megfigyelő államok EBESZ-nagykövetei és katonai tanácsadói, valamint az első tárgyalásokat segítő akkori magyar nagykövet (későbbi honvédelmi minisztériumi helyettes államtitkár), Tóth Tibor is.

A magyar szerepvállalásról, a tapasztalt magyar szakértőkről elismerően nyilatkoznak a nemzetközi fórumokon. Ne feledjük, az 1991-ben aláírt magyar–román kétoldalú Nyitott Égbolt-megállapodás már több mint egy évtizeden át működött, mire a multilaterális Nyitott Égbolt-szerződés életbe lépett. A magyar fél kész ezt a tapasztalatot megosztani. Jó példa erre, hogy a zágrábi Biztonsági Együttműködési Központ (RACVIAC) Nyitott Égbolt-tanfolyamainak gyakorlati feladataihoz rendelkezésre bocsátottuk a magyar megfigyelőrendszert. A meglévő képességek

A megérdemelt ünnepelés pillanatai Bécsben.

Ukrán közreműködés: szépség és profizmus.

megosztásának egyik jó példája az a magyar felajánlás is, amely szerint készek vagyunk más részes államok légi felvételeit magyar laboratóriumban előhívni.

SZIGORÚ KERETEK

A Nyitott Égbolt nemzetközi szerződés Magyarországra háruló feladatainak végrehajtásában a HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft. légi fényképész alosztálya és az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis szállítórepülő-százada működik együtt. A légi fényképezési feladatot egy különlegesen átalakított magyar An-26-ossal oldják meg. A komplex rendszer szeme a repülőgép alsó menekülőnyílásának helyére beépített Leica RC-30-as analóg kamera. Nem véletlen a hagyományos kamera alkalmazása, hiszen a légi felvételeken a szerződés által megengedett maximális, 30 centiméteres terepi felbontást kell betartani. Az sem mindegy, hogy milyen film kerül a kamerarendszerbe; összesen háromféle típusú és érzékeny-

An-26-os, ahogy ritkán látjuk: alulnézetben, fotófelderítésre készen.

ségű fekete-fehér légi film használható a feladatok végrehajtásakor. Ezeket a 2002-ben, a németországi Nordholzban, illetve a 2007-ben, Kecskeméten megrendezett hitelesítési eljárásokat követően engedélyezték. Az analóg, 24 centiméter széles filmet használó mérőkamera

mellett a repülőgép fedélzetén, a magyar szenzorrendszer részeként, GPS-adatokat alkalmazó CCNS-4 kameravezérlő és navigációs berendezés dolgozik. A földön a tervezést, az útvonalkövetést és a kiértékelést kiváló szoftverek segítségével hajtják végre.

Tu-214ON, az új orosz felderítőgép.

IRÁNY A DIGITÁLIS!

A 2010. júniusi Nyitott Égbolt 2. Felülvizsgálati Konferencia záródokumentuma megerősítette, hogy lehetőség szerint minden szenzort alkalmazni kell a megfigyelő repülések alatt, különös tekintettel a „going digital” („irány a digitális technológia”) folyamatra. Az elképzelés lényege: a szerződésben részt vevő államok térjenek át a digitális technológia alkalmazására. A jövőben fejleszteni lehet a meglévő megfigyelő-rendszerek adta képességek egymás közötti megosztását („sharing assets”) is. Az elképzelések között szerepelnek bizonyos rendkívüli megfigyelő repülések is, amelyek hozzájárulhatnak a konfliktusok megelőzéséhez, a biztonság erősítéséhez. Másik, de nem kevésbé fontos új terület lehetne a megfigyelő-rendszerek alkalmazása a környezetvédelem és a katasztrófavédelem területén.

ÚJDONSÁG AZ ÉGEN

A részt vevő kormányok közül Oroszország lecseréli repülőgépparkját. Az orosz légierő különlegesen átalakított Tu-154M-ON felderítő repülőgépeit (melyeket a kanadai és az egyesült államokbeli megfigyelő repülésekre használtak), illetve az európai repülésekre alkalmazott An-30-asokat a Tu-214-es speciálisan átalakított változatával váltják fel. A Tu-214ON az év minden időszakában, bármelyik terület felett képes lesz végrehajtani a feladatokat. A gép elődjénél sokkal jobban tűri a rossz időjárási viszonyokat. A Tu-214ON hatótávolsága eléri a 6500 kilométert, s

alsó részében, konténerben elhelyezett rendszer 1000–11 000 méter közötti repülési magasságokban képes elkészíteni az előírt, maximális felbontású felvételeket. A gép fedélzetét is átalakították: a szenzorrendszer kezelésére, illetve annak ellenőrzésére munkaállomásokot alakítottak ki, míg a pontos navigációt, az előre bejelentett és megtervezett útvonal, illetve a repülési profil betartását a Tu-214-es fejlett, digitális avionikai rendszere biztosítja. Természetesen a megfigyelt ország és az Nyitott Égbolt résztvevőinek lehetőségük van ezt is ellenőrizni.

(Összeállításunkhoz adott szakmai segítségükért köszönet illeti az EBESZ bécsi magyar katonai képviselőt, az MH Vezetési és Doktrinális Központ feygyverzet-ellenőrzési osztálya, valamint a HM Térképészeti Nonprofit Kft. szakembereit – a szerk.)

TANFOLYAM HORVÁTORSZÁGBAN

A zágrábi székhelyű Biztonsági Együttműködési Központ (RACVIAC) a közelmúltban ismét Nyitott Égbolt-tanfolyamot rendezett, amelyen a délszláv térség országaiból érkező hallgatók mellett több, nem a térséghez tartozó állam (Lengyelország, Szlovákia és Magyarország) képviselője is jelen volt.

Mint már számos esetben, a légi megfigyelési tanfolyam gyakorlati végrehajtását a e célra átalakított An-26 repülőgépből, a Leica RC-30-as légi fényképező kamerából, valamint a CCNS-4 rendszerből álló magyar Nyitott Égbolt-platform segítette. Az „Ancsa” felkészítésére az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison került sor. A szükséges beépítési munkákat a kamera és az ahhoz kapcsolódó vezérlőrendszer berepülése követte. Tegyük hozzá: a fényképezés a repülőgépen kialakított speciális nyíláson keresztül történik, a számítógép

által kijelölt fotópont átrepülésekor, automatikusan. A fotózás magassága 1200 méter. A felvételek kidolgozását azután a HM Térképészeti Nonprofit Közhasznú Kft. szakemberei végzik Budapesten, egy speciális laboratóriumban.

Ami pedig a plesói repülőbázison szervezett tanfolyamot illeti, a hallgatók az elméleti ismeretek elsajátítása után a Nyitott Égbolt-szerződés előírásainak megfelelő megfigyelő repülésen is részt vehettek.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
EMLÉKTÁBLÁT ÉS SZOBROT
KAPOTT, NEMZETI HŐSKÉNT
TARTJÁK SZÁMON, MÍG IDEHAZA
GYAKORLATILAG A NEVÉT SEM
ISMERIK. PEDIG LEHETSÉGES, HOGY
PETŐFI SÁNDOR RÓLA, A MÁRIA
TERÉZIA KORÁBAN ÉLT HUSZÁRRÓL,
KOVÁTS MIHÁLYRÓL MINTÁZTA
JÁNOS VITÉZ ALAKJÁT.

Prof. dr. Kováts
László Dezső
közel 40 éve
kutatja neves
felmenője életét.

Kováts Mihály, mint János vitéz?

AMERIKAI HISTÓRIA

A különböző műszaki tudományok szakértője, prof. dr. Kováts László Dezső okleveles villamosmérnök kilencéves korában, 1952-ben hallott először neves felmenőjéről, az amerikai függetlenségi háború magyar hősről, Kováts Mihályról. A 18. századi huszártiszt életét 1974-ben kezdte el kutatni; e munkában nagy segítségét jelentette az, hogy személyével korábban több kutató és történész – Piványi Jenő, Póka-Pivny Aladár, valamint Zachar József – is foglalkozott, s katonai pályafutásának egyes szakaszai jól dokumentáltak voltak.

Kováts Mihályról az első, hitelesnek tekinthető adat a Hávor-huszárezredbe 1740. június elsejei mustrakönyvében található: eszerint az akkor 28 éves karcagi ifjú január 20-án, Gyömrőn, közhuszárként az alakulat tagja lett. Ebből adódóan 1712-ben jött világra – gondolnánk, több kutató mégis 1724-re datálja születési idejét. Bizonyítani ma már

egyik adat hitelességét sem lehet: Karcagon ugyanis csak 1730-tól állítottak ki születési anyakönyveket.

A Habsburg-szolgálatban álló Hávor-huszárokkal részt vett az első sziléziai háborúban (1740–1742), melyet a borszlói béke zárt le. Ezt követően az ezredet Észak-Itáliába vezényelték; Kováts ekkor dezertált, majd az ellenfél, vagyis a franciák zsoldjába szegődött, s egészen a kométási (zászlósi) rendfokozatig vitte. 1745-ben haza akart térni, ám Passaunál elfogták az osztrákok. Sikerült tisztáznia magát, így a vizsgálat lezárulta után – mint kométást – ismét besorozták a Habsburg-haderőbe, annak is a frissen felállított Jászkun- (Haller-) huszárezredébe. Ezt az alakulatot egy esztendő múltán (1746-ban) feloszlatták, ám Kováts hamar talált magának új egységet: a francia oldalon harcoló Bercsenyi-huszárezredhez csatlakozott közhuszárként. Hadnagy volt már, amikor hat év elteltével, 1752-ben odébbállt, s belépett a porosz

Kováts Mihály
de Fabriczy

Az ezredes
washingtoni
lovasszobra.

uralkodó szolgálatába: mint strázsameszter, a Székely Mihály ezredes vezette 1. huszárezred tagja lett. 1758-ban a tábornokká kinevezett Székelytől Kleist ezredes vette át az alakulat parancsnoki tisztét, s ő volt az, aki az osztrák oldalról átszökött huszárokból szabadcsapatot szervezett, melynek vezetését Kovátsra bízta. A „Kowatse's Corps” a következő évében a II. Frigyes porosz királlyal szembenálló német fejedelemségekben portyázott, és hadisarcot szedett.

Ez a megbízatás azonban nem volt ínyére való, így otthagya a poroszokat, s Lengyelországba szökött. Néhány hónap múlva, Mária Terézia amnesztia-rendeletét kihasználva, megkísérelt viszszatérni Magyarországra, ám Késmárkon ismét letartóztatták. A Budai Haditanács előtt Johann Michael Kováts de Fabriczy néven azonosította magát; két keresztnéve volt tehát, melyek közül inkább a Mihályt (Michael) használta, semmint a Jánost (Johann). Figyelemreméltó a „de Fabriczy” formula is, amely nemesi származásra utal, ezt bizonyító dokumentum ugyanakkor mind-egyikéig nem került elő.

Hosszas huzavona után végül 1762-ben minden vádpont alól felmentették. Nem sokkal később eredményesen kérvényezte, hogy ismerjék el a porosz hadseregben elért őrnagyi rendfokozatát és részesítsék kegydíjban, mai szóhasználattal élve nyugdíjban. 1763-ban feleségül vette a Sáros megyei alispán lányát, Szinyei Merse Franciskát. Házasságuk azonban zátonyra futott, csak néhány hónapig éltek együtt. Kováts ráadásul

viszonyt kezdett egy másik nővel, akitől egy lánya született.

A nyugalmazott huszártiszt életének következő éveit homály fedi, egyes feltevések szerint Lengyelországban kiképzőként tevékenykedett. Ami biztos: 1776 októberében ismét (s mint később kiderült, végleg) elhagyta Magyarországot. Az útiköltségre valót mindazonáltal korántsem becsületes módon szedte össze. Egy plébánostól hitelre bort vásárolt, amelyet Pesten kiárult; az így szerzett pénzből vágott neki a nagyvilágnak.

Úticélja Amerika volt, hogy önkéntesként az angolok ellen harcoló fel-

jutott, emléke azonban hamar feledésbe merült. Az Egyesült Államokban ugyanakkor a mai napig hősként tisztelik: 1955-ben a szenátus május 11-ét Kováts Mihály-emléknappá nyilvánította, Charlestonban emléktáblát kapott, Washingtonban szobrot emeltek tiszteletére, Cyrus Vance amerikai külügyminiszter pedig a Szent Korona visszaszadásakor (1978) mondott beszédében név szerint említette, mint azt az embert, aki a magyar népet képviselte a függetlenségi háborúban.

– Kováts Mihály életét kutatva, egy idő után felmerült bennem a gondolat, hogy Petőfi Sándor talán róla mintáz-

Az amerikai könnyűlovasság megszervezésében Kovátsnak is szerepe volt.

kelőkhöz csatlakozzon. Ezt támasztja alá az Egyesült Államok párizsi követéhez, Benjamin Franklinhez 1777. január 13-án, latin nyelven írt levele, amelyben felajánlja szolgálatait az ország Kongresszusának. Választ nem kapott, mégis átkelt az Atlanti-óceánon. Májusban találkozott George Washingtonnal, aki azonban nem kívánta őt alkalmazni. Fordulatot Kazimierz Pulaski közbenjárása hozott: az amerikai könnyűlovasság megeremtorjének tartott lengyel gróf ugyanis ismerte Kováts képességeit, s addig győzködte Washingtont, míg a főparancsnok ki nem nevezte őt az amúgy Pulaski által vezetett önkéntes német légio ezredesezé, lovassági kiképzőtisztjévé. Kováts többszörösen megszolgált a bizalmat, sőt 1779. május 11-én a fontos dél-karolinai kikötőváros, Charleston védelmében a legtöbbet, az életét adta az amerikai függetlenségért és szabadságért.

Halálának híre Magyarországra is el-

hatta a népszerű meshős, János vitéz alakját. A költemény, illetve a huszártiszt életrajza közötti számos párhuzam (például a katonaelet, az észak-itáliai – Petőfinél taljánországi –, illetve a lengyelországi út vagy a francia szolgálat) ugyanis nem lehet a véletlen műve – mutatott rá prof. dr. Kováts László Dezső.

De honnan ismerhette az 1823-ban született Petőfi az 1779-ben meghalt ezredes életétörténetét? Kováts professzornak erre is van elmélete: gyermekkorában mesélhettek róla neki. S itt térjünk vissza Kováts Mihály korábban már említett, házasságon kívüli kapcsolatára. A nőt Petrovics Mária-nak hívták; mint ismert, a magyar költészet kiemelkedő alakja Petrovics Sándor néven született, s csak 1842-ben változtatta meg nevét. A professzor ugyanakkor elismeri: mindmáig nem sikerült bebizonyítania, hogy Petrovics Mária, illetve az ezredessel közös leánygyermekük rokonságban állt volna Petőfivel.

Ludovika Akadémia, a magyar tisztképzés bölcsője

(HAD)TÖRTÉNELMI ÉPÜLET

EREDETILEG KIMONDOTTAN A MAGYAR TISZTKÉPZÉS SZÁMÁRA KÉSZÜLT, ÁM MIELŐTT AZ ELSŐ HALLGATÓK BIRTOKBA VEHETÉK VOLNA, A LUDOVIKA AKADÉMIA ÉPÜLETE SZÁMOS FUNKCIÓT TÖLTÖTT BE: PÉLDÁUL ÁTMENETI OTTHONT NYÚJTOTT ÁRVÍZI MENEKÜLTEKNEK, DE FALAI KÖZT MŰKÖDÖTT KATONAI KÓRHÁZ, SŐT BÖRTÖN IS.

A magyar katonai akadémia megalapítását hosszú időn keresztül elutasították a Habsburg uralkodók. A jég végül 1808-ban tört meg, amikor a pozsonyi országgyűlés döntött a magyar tisztképző tanintézet felállításáról. Erre a célra az akkor regnáló I. Ferenc osztrák császár és magyar király harmadik felesége, Mária Ludovika királyné ötvenezer forintot ajánlott fel, míg a magyar rendek további nyolcszáz ezer forintot, gróf Buttler János kezdeményezésére. I. Ferenc a váci Collegium Theresianum épületét ajándékozta a leendő intézetnek, a magyar tőrekések őszinte pártfogójaként ismert József nádor (a király öccse) azonban 1827-ben úgy határozott, hogy a tisztképzőt Pesten építteti fel. A választás az Orczy-család által felajánlott területre, az Orczy-keretre esett.

József nádor az épület tervének elkészítésével Pollack Mihályt bízta meg, aki aztán – Gömör Károly építkezési gondokkal közösen – személyesen irányította a munkálatokat. Az alapkövetéltre 1830. június 28-án került sor, míg a Ludovika Akadémia épülete (vagyis a főépület) hat évvel később, 1836 őszén készült el. Előzetesen úgy számoltak, hogy az építkezés 444 052 forintba kerül majd, de a lelkiismeretes és becsületes Pollacknak köszönhetően, a végösszeg ennél jóval kevesebb, 366 859 forint és 24 krajcár lett.

Az 1836. évi országgyűlés határozata értelmében a Ludovika Akadémiának 1836. november elsejétől működnie kellett volna, de a Béccsel fokozatosan romló viszony miatt erre végül nem került sor. Két évvel később, az 1838. évi nagy pesti árvíz napjaiban az akkor ép-

pen üresen álló épület mégis a figyelem középpontjába került. Falai közt talált menedéket tudniillik több ezer polgár, s ide szállították a Nemzeti Múzeum veszélybe került értékeit is, melyek egy részét kiállították, a többi pedig ládába csomagolva itt maradt 1847-ig, a Nemzeti Múzeum ugyancsak Pollack Mihály által tervezett új épületének elkészültéig.

A szabadságharc leverése után úgy tűnt, a magyar tisztképzés ügyének végleg lealudott. A Ludovika Akadémia épületében katonai kórházat rendeztek be, más részei pedig börtönként, sőt vesztőhelyként funkcionáltak: a megtorlás időszakában, 1852-ben a belső udvaron felállított bitófákon végezték ki Gasparics Kiliánt, Jubál Károlyt és Noszlopy Gáspárt.

A 19. század 50-es, 60-as éveiben el-

szenvedett katonai kudarcok aztán alaposan megtépázták Ausztria nagyhatalmi státusát, amit a bécsi vezetés Magyarország megnyerésével igyekezett helyreállítani. 1867-ben megszületett tehát a kiegyezés, a kiegyezési törvények pedig megalapozták az önálló magyar hadsereg felállítását, amelynek természetesen szűksége volt magyarul beszélő tisztikarra. Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök, egyben honvédelmi miniszter maga fordult a Ludovika Akadémia ügyében az uralkodóhoz, sikerrel. Az épület és annak környéke azonban ekkor már igen lehangoló képet mutatott. Reinlander Vilmos vezérkari ezredes irányításával ezért felújítási munkálatok kezdődtek, s 1872-ben, az alapkövetétel után több mint négy évti-

elemmel bővült, így a Hősök csarnokával, melynek létrehozása annak a Bartha Lajos altábornagnak az érdeme, aki 1915–1918 között, tehát az első világháború idején volt az akadémia parancsnoka. A Hősök csarnokát az abból nyíló római katolikus kápolna átépítése során (1916–1918) alakították ki. Márvány emléktáblákat tettek falaira, rajtuk több mint 350, a harcokban elesett ludovikás nevével. Az épületrészt aztán 1934-ben kibővítették és átalakították: az emléktáblák fölé régi zászlók kerültek, és elhelyeztek ott egy díszes, sárgarézből készült örökmécses is.

A Hősök csarnoka ma is megtekinthető, nem úgy, mint az akadémia múzeuma, amely a második világháború végén gyakorlatilag teljesen megsem-

Az akadémia első emeleti díszterme a jelenlegi állapotában is impozáns látványt nyújt.

zeddel a Ludoviceumban végre megkezdheték tanulmányaikat az első hallgatók.

A ténylegesen akadémiai szintű képzés 1897-ben indult – addig az intézmény csak „hadapródiskolai színvonalon” működött –, az ebből az időszakból származó dokumentumok szerint az alagsorban kapott helyet a konyha, továbbá a raktárak egész sora, a földszinten volt a parancsnokság, a látogatóterem, illetve több könyvtár és étterem, míg a második emeleten rendezték be a szertárakat, gyűjteményeket.

Az épület a későbbiekben számos

misült. Létrehozásáról 1923. november 9-én döntöttek, megnyitására pedig szinte napra pontosan egy évvel később, 1924. november 6-án került sor. Az épület első emeletén, az előtérre néző sarokteremben be rendezték tárlatot a Ludovika Akadémia hagyományainak ápolása, a ludovikás szellem ébrentartása céljával hívták életre, ennek megfelelően főleg az intézményhez köthető dokumentumok, fotók, tárgyi emlékek alkották az anyagát.

A Honvéd Vezérkar főnökének parancsa alapján 2012. április 24-től a „Zrínyi Miklós laktanya” nevet viseli a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Hungária körüli kampusza, vagyis az a helyszín, ahol az MH Ludovika Zászlóalj honvédtisztjelöltjei folytatják tanulmánya-

ikat. A névadó ünnepségen mondott beszédében Hende Csaba honvédelmi miniszter hangsúlyozta: napjainkban nem a mártírság idejét éljük, de mindannyian tapasztaljuk, milyen nehézségekkel kell megküzdenünk a honvédelem rendszerének megváltoztatásakor. Az elmúlt két év példája is azt mutatja: ha valaminek kellően elkötelezetten, a szakma szabályai szerint látunk neki, a dolgok igenis megváltozhatnak.

Honvedelem.hu

Virtuális temető

AZ UTÓKOR TISZTELGÉSE

A MAGYAR HONVÉD BEMUTATTA MÁR A TAVALY DECEMBERBEN ELINDULT WWW.HADISIR.HU WEBOLDALT, AMELY A 20. SZÁZAD HÁBORÚIBAN HŐSI HALÁLT HALT MAGYAR KATONÁK KARTOTÉKAINAK INTERNETES ADATBÁZISA. A FOLYAMATOSAN FEJLŐDŐ HONLAP SEGÍTSÉGÉVEL IMMÁR AZT IS MEGTUDHATJUK, HOGY A HAZÁÉRT ÉLETÜKET ÁLDOZÓ KATONÁK HOL LELEK ÖRÖK NYUGALOMRA.

A halott katona nem ellenség

Hende Csaba honvédelmi miniszter a 2. magyar hadsereg doni hadművelési területre való indulásának hetvenedik, és a rudkinói II. Magyar Központi Katonai Temető létrehozásának tizedik évfordulója alkalmából az oroszországi Voronyezsbe látogatott. A delegációnak tagja volt dr. Nyitrai Zsolt országgyűlési képviselő, miniszterelnöki biztos is.

A magyar küldöttség a megbékélés és megemlékezés jegyében leróta kegyeletét a voronyezsi, illetve a gremjacseji szovjet (orosz) hősi emlékműnél, a boldirevkai I. Magyar Központi Katonai Temetőben, majd a rudkinói II. Magyar Központi Katonai Temetőben részt vett öt magyar honvéd ünnepélyes újratemetésén.

Az ökumenikus szertartás keretében örök nyugalomra helyezett Baumgartner Ödön honvéd, címzetes őrzető, Éder Lajos honvéd, Joó János honvéd és két ismeretlen társuk sírjánál Hende Csaba kiemelte: a halott katona nem ellenség, s a katonasírok ápolása az utókor felelőssége, a megbékélés záloga.

A közelmúltban a www.hadisir.hu Hadisírok, Hősi emlékművek menüpontja kibővült; ha a monitoron megjelenő térképen első lépésként kiválasztunk egy országot, máris elénk tárulnak az elesett magyar katonahősök fellelt nyughelyeiről, illetve a tiszteletükre állított emlékművekről készített képek, s az első és második világháborús mentőlistákja. Sőt, nemcsak Ma-

gyarországon és tőle keletre felfedezett hadisírokról, hanem még franciaországi és olaszországi nyughelyekről is „töltötték fel” fotókat az oldal gondozói.

Összesen 15 országban fellelt, magyar vonatkozású hadisírok nagyfel-

bontású képeit találhatjuk meg a honlapon, de a lista folyamatosan bővül, s a határainkon túli magyar hősi emlékművek fotói is folyamatosan kerülnek fel az oldalra.

A bővülő galériák között éppúgy meg-

Kapcsolódó videókat nézz meg a Célkeresztben című heti magazinnál a honvedelem.hu-n!

A honvédelmi miniszter elismerését és köszönetét fejezte ki orosz partnereinek a magyar hadisírok gondozása során végzett sokéves, tiszteletre méltó tevékenységükért, és hangsúlyozta: személyes felelősségének érzi, hogy a magyar föl-

dön található szovjet (orosz) katonasírok is hasonló gondoskodásban részesüljenek. A programok tényszerű felsorolása nem adhatja vissza sem az orosz, sem a magyar résztvevők érzelmeit. Mindkét delegációban voltak, akik családtagjaikat veszítették el a doni harcokban.

A megbékélés, a hős katonák iránti tisztelet jeleként az orosz hadsereg díszalagsága tisztelettel minden helyszínen, s a hivatalos koszorúk mellett minden emlékműre került személyesen elhelyezett virág is.

Nyitrai Zsolt egrí földet hozott Rudkinóba, az újratemetett honvédek sírjára – ha csak jelképesen is, de a temetőben nyugó csaknem húszezer társuk sírjaira is.

A ceremónián részt vevő Gulyás Zoltán dandártábornok zsebében ott lapult a Vöröskereszt megfakult, csaknem hetvenéves értesítése: nagyapja eltűnt a Don-kanyarban.

Lezsák Sándor, az Országgyűlés megbízott elnöke azt kérte Nyitrai Zsolttól, hogy a még mindig felismerhető lövészárkokban nőtt vadvirágokból hozzon neki egyet.

A megbékélés és a kegyelet szimbólumaként a miniszterelnöki biztos Magyarország egykori harctereiről is hozott leprélt vadvirágokat, amelyeket átadott az orosz fél képviselőinek.

Dudás László szakaszvezető, akit a Hősök Arcképcsarnoka menüpontban is megtalálhatunk, 1921. július 22-én született. Pilótaként, az ungvári reptérparancsnokságnál szolgált. 1943. szeptember 11-én repülőgépe lezuhant, hősi halált halt. Öt napra rá, Zamárdiban helyezték örök nyugalomra.

találhatók a nagy, díszes, gondozott sír- és emlékkeretek, mint a sokszor magányosan megbújó, málladozó fejfák. Ez utóbbiak végképp elenyésznének az idő múlásával, ha nem lennének a hadisírgondozók, akik eleink emlékének ápolását, a hazánkért lel-

téka a jászszentlászlói, 1975-ben emelt emlékmű. A település elvesztett fiainak névsorát kőbe vésték, s hogy az akkori rendszernek ne lehessenek kifogásai, egy vörös csillaggal „toldották meg” az emlékezés követ. Az emlékmű ma is áll, ám a csillagnak már csak a nyoma látszik...

Ennek az abszurd helyzetnek vetett véget a 2012. január elsejével életbe lépett törvénymódosítás; a paragrafusok legfontosabb eleme, hogy a mindenkori magyar katona sírja örökre védett, azt felszámolni nem lehet.

A törvényi szabályozáson túl a hadisír.hu weboldal is segít őrizni eleink emlékét, hiszen mindamellett, hogy esélyt ad hősi halált halt szeretteink nyughelyének megtalálására, a

esettek nyugóhelyeinek itthoni és határainkon túli felkutatását mély felelősségérzettel végzik.

A második világháború utáni szovjet időkben tiltották a Magyarország „felszabadítói” ellen harcoló katonák emlékének őrzését. Az 1947-ben született, a hadisírok ápolásáról szóló törvény is csak a Szovjetunió hősi halottainak emlékét óvta meg a feledéstől. Csak a szovjet katonák hamvai élveztek örök megbecsülést, míg a magyar honvédek sírjaira ugyanaz a szabály vonatkozott, mint akárci máséra: ha meghosszabbtatlannul lejár a sírhely bérleti ideje, a temető gondozói elbonthatták a fejfát, és új temetés céljából felhasználhatták a területet.

Törvénnyel persze érzelmeket megtiltani nem lehet. Ennek ékes bizonyít-

20. századi háborúk magyar katonáinak sorsa iránt érdeklődőknek is valóságos történelmi időutazást jelenthet a honlap képanyagának, más információinak böngészése.

A korábban feltöltött kartoték, és a nemrégiben megnyitott Hadisírok, Hősi emlékművek menüpont anyagát illetően, ha a fejfákon látható nevek rákeresünk az adatbázisban, és a találatok között megkeressük a síron olvasott adatokkal egyező katona veszteségi kartonját, máris elénk tárulhat a hazáját védő, ám sok esetben otthonától távol harcoló magyar katona története. Olvashatjuk elestének körülményeit, az orvosok vagy a jelentésírók gyöngybetűit, s „mesélni kezdenek” a magányos fejfák azokról, akik a legnagyobb áldozatot hozták értünk.

VATIKÁN, 1992: AZ APOSTOLI PALOTA EGYIK KÜLÖNTERMÉBEN II. JÁNOS PÁL PÁPA EGYENRUHÁS MAGYAROK DELEGÁCIÓJÁT KÖZVETLEN KIHALLGATÁSON FOGADTA. EKKOR JEGYEZTEM LE ŐSZENTSÉGE SZAVAIT: „MÉG ÉL BENNEM A MAGYARORSZÁGON TÖLTÖTT NAPOK EMLÉKE, AZÉ A FÖLDÉ, AMELY IGAZÁN KÖZEL ÁLL HOZZÁM. SZÍVBŐL ADOM RÁTOK, A FEGYVERES ERŐK VEZETŐIRE ÉS MINDEN TAGJÁRA, VALAMINT AZ EGÉSZ MAGYAR NÉPRE KÜLÖNLEGES APOSTOLI ÁLDÁSOMAT.”

Különleges apostoli áldás... (1)

1991. augusztus 16.: II. János Pál pápa Budapestre érkezett

ŐSZENTSÉGE KATONÁI

Magyar katonák egyenruhában a vatikáni Apostoli Palotában? Magyar fegyveres erők és rendvédelmi szervek tagjai zarándokúton Itáliában? Na igen, csodájára is jártak ennek akkor, húsz évvel ezelőtt. Azóta történt egy és más: nincsenek már „fegyveres

erők”, és magyar katonák rendszeresen vesznek részt szervezett zarándoklatokon; idén tavasszal is a franciaországi Lourdes az úti céljuk. Újra és újra egybevetem jegyzeteimet a vatikáni különteremben, a Sala Clementinában készült hangfelvétellel, amelyen őszentsége –

részben magyarul – szól hozzánk: „Köszöntöm a magyar fegyveres erők vezetőit és képviselőit, akik eljöttek Rómába, hogy lássák az Örök Várost, amely Péter és Pál apostoloknak és számtalan vértanúnak, a hit hőseinek sírját őrzi, és hogy találkozzanak Péter

Őszentsége megköszöni a delegációt szállító katonai helikopteresek munkáját. A kép közepén, hátul napszemüvegben Hajdú János rendőrszázós, a pápa személyi biztosítója — jelenleg dandártábornokként a Terrorelhárítási Központ parancsnoka.

utódjával. Nagyon örülök, hogy újra megköszönhetem azt az igen értékes szolgálatot, amit a ti szép hazátokban való látogatásom alatt végeztek.”

„ENNEK SEMMI AKADÁLYA...”

A nemrég boldoggá avatott szentatyja magyarországi, apostoli útjának története valójában 1988 júliusában kezdődött, amikor az olasz szenátus elnöke, Giovanni Spadolini Budapesten járt. Miként is volt ez? E kérdésre a pápalátogatás, valamint a római zarándokutunk szervezésének egyik kiemelt személyisége, Keresztes Szilárd nyugalmazott hajdúdorogi megyés püspök ad választ.

– Paskai László bíboros, nyugalmazott esztergom-budapesti érsek pappá szentelésének 60. évfordulóját ünnepeltük tavaly. Ekkor tudtuk meg tőle, hogy valójában mi is történt. A bíboros úr ugyanis jelen volt egy fogadáson, ahol az olasz szenátus elnöke, Spadolini megkérdezte Grósz Károlyt: mikor hívják meg Magyarországra a pápát? A pártfőtitkár-miniszterelnök – a jelenlévők legnagyobb megrökönyödésére – csak ennyit mondott: ennek semmi akadályja. Néhány héttel később, au-

gusztus 20-án, a Szent István-év (ál-lamalapítónk halálának 950. évfordulója) alkalmából tartott szentmisén a bíboros úr beje-

lentette: a magyar kormány és a Magyar Katolikus Püspöki Kar meghívta a pápát Magyarországra. A százeresztes tömeg hosszú percekig tap-

solt. Aztán széles körben megkezdődtek az előkészületek; a püspöki kar részéről engem bíztak meg munkánk összefogásával a nemzeti előkészítő bizottságban.

A bizottság tagjai, az érdeklét miniszteriumok képviselői mindvégig rendkívüli hozzáértésükről adtak tanúbizonyságot. Kiemelten mindazok, akik a biztonság, a rendészet, a honvédség területét képviselték. Mondhatom, a legjobb baráti viszony éppen velük alakult ki, de hát nem csoda, hiszen a legapróbb kérdéseket is velük kellett meg tárgyalni. Rómában, a Szent Péter téren hosszú évek múlva is megszólítottak a vatikáni biztonsági szolgálat emberei: „Püspök úr, a magyarországi program lebonyolítása ma is minta számunkra...”

LENGYEL PÁPA MAGYAR FÖLDÖN

Ugye emlékeznek még arra, hogy őszentsége 1991. augusztus 16-án Ferihegyen térdre ereszkedett és ajkával érintette hazánk földjét? A fotók, a televíziós tudósítások bejárták a világot, a gesztus örökre megmaradt a hívők és nem hívők millióinak emlékezetében. Hogyne maradt volna meg e történelmi események egyik főszereplője, Lakatos

György nyugállományú ezredes emlékezetében is, hiszen a miniszter és az MH parancsnokának megbízásából a kezdetektől részt vett a nemzeti előkészítő bizottság munkájában, illetve az MH Vezérkar hadműveleti csoportfőnökének helyetteseként ő irányította a honvédség feladatait koordináló, már 1990 októberében megalakított operatív bizottságot.

– Én ma is úgy érzem, hogy csodálatos, lélekemelő napokat éltünk át akkor. Megtisztelő és felelősségteljes feladataink voltak. A katonák, rendőrök, határőrök, a polgári védelemnél, vám- és pénzügyőrségnél szolgálók, a biztonságért munkálkodók, az önkormányzatok emberei, szóval mindenki tudta: csak a legjobbat nyújthatja. Okkal számítottunk arra, hogy e történelmi személyiség történelmi látogatásának programjain tízezrek-százazrek vesznek részt. Ország-világ előtt kellett bizonyítanunk, hogy méltó, őszentségét illetően pedig fokozottan biztonságos körülményeket tudunk teremteni. A szentatyja programja igen sűrű volt: alig néhány nap alatt öt helyszínen – Esztergomban, a Pécs melletti Pogány repterén, Máriaapocson, Szombathelyen és Budapesten – tartott nagymisét. A pápát és kíséretét katonai helikopterrel szállítottuk. A hangosítás, az egészségügyi, a rendezői és a műszaki bizto-

sítás külön-külön is rendkívüli feladat volt. Számomra persze azok a pillanatok a legemlékezetesebbek, amikor a napi programok befejeztével, később a búcsú pillanataiban találkozhattam a szentatyával, és miközben megszorongította a kezem, egyszer sem mulasztotta el köszönettel illetni helytállásunkat.

A munka elismeréséhez dukál egy kis statisztika. A pápalátogatás körülményeinek biztosításában ösz-

szesen 4100 katonára vett részt, a feladatok végrehajtásához 13 helikoptert, 340 különböző rendeltetésű gépjárművet és műszaki gépet, 700 híradószekélyt, valamint 2000 sátrat kellett igénybe venni.

„VIZONTLÁTÁSRA, RÓMÁBAN!”

A katonák – az őszentségét szállító helikoptervezetők – egyike Börcsök Dezső alezredes volt, aki most, nyugállományú ezredesként, a HM EI ZRt. szimu-

látor-rendszereket üzemeltető osztályán dolgozik. Az 5500 órát repült pilóta így emlékszik vissza 1991 tavaszára-nyárára.

– Az akkori csapatrepülő-parancsnoktól azt a feladatot kaptam, hogy a parancsnokság képviselőjében vegyek részt a katolikus egyházfő magyarországi látogatásának előkészítésében és légi szállításának megtervezésében. Csak a legjobbban kiképzett, legtapasztaltabb helikoptervezetők és földi kiszolgálók jöhettek szóba, tehát igen nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy az egyik pilóta, illetve az MH 89. Szolnok Vegyes Szállítórepülő-ez-

rednél őszentsége szállítására kijelölt Mi-8P parancsnoka én lehettem. Váltó pilótatársammal, Szilágyi Pál őrnaggyal és fedélzeti mérnök kollégákkal, Viczián László őrnaggyal felledhetetlen napokat töltöttünk II. János Pál, valamint a kíséretében lévő Angelo Acerbi érsek, apostoli nunci-us és Paskai László bíboros, esztergom-budapesti érsek szolgálatában. Felelősségteljes és feszített munka volt ez. Egy alkalommal Debrecenből tartottunk hazafelé, azaz az Erzsébet híd budai hídfőjének közelében, a Czako utcai sportpályán kiéptített leszállóbázisunk felé. Zivataros éjszaka volt, erősen villámlott; a navigációs nehézségek miatt végül a ferihegyi irányítástól függetlenül kellett magunkat, hogy azután minden tapasztalatunkat bedobva, épségben szállhassunk le a bázison.

Őszentsége „katonái” ezen az említett sportpályán köszönhettek el történelmi utasuktól. Lakatos György ezredes szavait idézem: „Tisztelt Szentatyá! Engedje meg, hogy Ivancsics Zsolt honvéd az ön látogatásának előkészítésében, zavartalan lebonyolításában igaz lelkiismerettel részt vett több ezer társam nevében átadja a mozzanatokat megörökítő fotóalbumot. Ezzel a Magyar Honvédség az ön légi szállítását a mai nappal befejezte.”

– Vizontlátásra, Rómában! – mondta őszentsége. Rá egy évre... Nos, erről olvashatnak majd sorozatunk következő, befejező részében.

Ivancsics Zsolt honvéd több ezer katona nevében adta át a pápalátogatás pillanatait megörökítő fotóalbumot.

KATONÁK HŐSÖK

HAGYOMÁNY ÉS MEGÚJULÁS

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM ÉS A MAGYAR HONVÉDSÉG ÁLTAL SZERVEZETT, A HADERŐT, A HONVÉDELMI TÉMÁKAT NÉPSZERŰSÍTŐ, A KATONÁK TÁRSADALMI ELISMERTSÉGÉNEK, MEGBECSÜLTSGÉNEK NÖVELÉSÉT CÉLZÓ PROGRAMSOROZAT ÁPRILISBAN IS SZÁMOS ESEMÉNYT KÍNALT AZ ÉRDEKLŐDŐKNEK.

ELINDULTAK A POROSZKÁLÓK

Április 7-én, Várpalotáról, dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter indította skandináviai útjára a Bakonyi Poroszkálók Egyesület két hagyományörző huszárárt, Csepin Pétert és Bakó Sándort, akik a mintegy nyolcezer kilométeres portyán – a tervek szerint – felkeresik a magyar huszárság nagy csatáinak helyszínét, illetve azokat a külföldi katonai szervezeteket, melyeknek elődei között huszáralakulatok is voltak.

SZOMBATHELYRŐL A DONHOZ

Hetven évvel ezelőtt indult el a keleti frontra a magyar királyi 2. honvéd hadsereg III. (szombathelyi) hadteste, amely aztán 1943 elején a Donnál súlyos veszteségeket szenvedett: április 12-én erre emlékeztek a vasi megyeszékhelyen, az Aréna utcai katonai kiállításon, ahonnan a résztvevők – megismételve a szombathelyi katonák útját – a Jásdi Balázs vezette hagyományörzők mögött a vasútállomásra vonultak. Ott dr. Puskás Tivadar polgármester leleplezte a hősi halottaknak emléket állító fekete márványtáblát.

ÉLŐ HADTÖRTÉNELEM

Első és második világháborús hagyományörző katonák tartottak bemutatót április 14-én a pákozdai Katonai Emlékparkban. Az Élő hadtörténelem elnevezésű rendezvényen az érdeklődők működés közben láthatták a 7,5 centiméter űrméretű, 15M Skoda hegyiágyút, és megismerkedhettek a magyar gyártású Király-géppisztollyal is. Oláh László, az emlékpark szakmai főreferense megnyitójában elmondta: a rendezvény legfontosabb célja, hogy testközelbe hozza a látogatók számára a hadtörténelmet és az adott korszakban szolgált katonák mindennapjait.

Debrecen, a szabadság őrvárosa címmel, nagyszabású rendezvényekkel tisztelgett a hajdúsági megyeszékhely katonai hagyományai előtt az MH 5. Boocsikai István Lövészdandár április 17-én. Az eseményen mondott beszédében Hende Csaba honvédelmi miniszter rámutatott: az 1848/49-es forradalom és szabadságharc hősei hajlandók voltak küzdeni egymásért, mert tudták, hogy összetartoznak. Amikor felidézük tetteiket, érezzük, hogy mi is összetartozunk velük.

A SZABADSÁG ŐRVÁROSA

KATONAOLIMPIKONOK EREKLYÉI

Dobogósok mundérban – érem-szerző magyar katonák az újkori olimpiai játékokon címmel április 24-én nyílt meg a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum legújabb kiállítása. A látlat anyaga 116 évet ölel át, 64 katonasportolót mutat be. A rendezvényt megnyitó dr. Simicskó István, a HM parlamenti államtitkára beszédében róluk, áldozatvállalásukról ezekkel a szavakkal emlékezett meg: bebizonyították, hogy a katonai hivatás, a küzdeni tudás és a sport szeretete mindent fölülmülő erő.

A KATONAZENE ÜNNEPE

Április 26–27-én, a magyar katonazene napja alkalmából, Budapest több helyszínén – így például a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum díszudvarán, illetve a Szent István-bazilika előtt – adott koncerteket az MH Központi Zenekara, a szentendrei helyőrségi zenekar és az MH Légierő Zenekar – Szolnok. Hódmezővásárhelyen, április 27-én délelőtt pedig térszene szórakoztatta az érdeklődőket.

Reális kompromisszum

M. T. Gy. ❖ Fotó: Krasznai-Nehrebczy Mária

BÉRMEGÁLLAPODÁS

A HONVÉDELMI MINISZTER, VALAMINT A HONVÉDELMI ÉRDEKEGYEZTETŐ FÓRUM MUNKAVÁLLALÓI OLDALÁT ALKOTÓ HÁROM ÉRDEKVÉDELMI SZERVEZET VEZETŐJE, ÁPRILIS 20-ÁN KEMÉNY, DE KORREKT TÁRGYALÁS UTÁN ÍRTA ALÁ „A MAGYAR HONVÉDSÉG SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYA 2012. ÉVI EGYES KERESETI ELEMEIRŐL, VALAMINT EGYES BÉRJELLEGŰ ÉS BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁSÁIRÓL” SZÓLÓ MEGÁLLAPODÁST.

Az idei bérmegeállapodással kapcsolatos megegyezés a kompromisszum-készség és a bajtársiasság érzésén alapul, azt jelzi, hogy közelebb kerülünk a közösek érdekeink – fogalmazott Hende Csaba az aláírást megelőzően. Dr. Simicskó István, a tárca parlamenti államtitkára pedig kiemelte: köszönet illeti valamennyi, a megegyezésben közreműködő szakembert azért, hogy a nehéz gazdasági körülmények ellenére is az együttműködési szándék volt tapasztalható. Hozzátette, hogy a megállapodás „reális kompromisszum” után született meg.

Czövek János, a Honvédszakszervezet elnöke leszögezte: az eddigi legkeményebb, négy hónapos tárgyalás előzte meg a megegyezést. Dr. Zsiga Imre, a Honvédségi Dolgozók Szakszervezetének elnöke pedig úgy vélte: a honvédségi munkabérek további erősítését szolgálja a bérmegeállapodás.

A tárca álláspontja szerint, a partnerek között méltányos megállapodás jött létre, amelynek megvalósulása és tartalma, a minisztérium szűkös anyagi helyzetéhez és az államháztartás ideji pénzügyi teljesítőképességéhez viszonyítva, jelentős

eredménynek mondható. A tárgyaló felek arra törekedtek, hogy a dokumentumban foglalt többsége a tavalyihoz képest szerény növekedést vagy szinten tartást rögzítsen.

A bérmegeállapodásban a hivatásos és szerződéses, valamint önkéntes tartalékos katonák esetében rögzítették az egyes illetményelemek, az illetményjellegű és illetményen kívüli pénzbeli juttatások alapilletményét. A honvédtisztjelöltek és altisztjelöltek esetében meghatározták az illetményjellegű és illetményen kívüli pénzbeli juttatások alapilletményét. Elfogadták a kormánytisztviselőknek járó egyes illetményelemek, illetményjellegű és illetményen kívüli pénzbeli juttatások alapilletményét. A közalkalmazottak esetében az egyes illetményelemek, illetményjellegű és illetményen kívüli pénzbeli juttatások továbbá a bérbemutató, egyéb béren kívüli juttatások biztosítását is. Ezek között szerepel a közlekedési bérlethez való hozzájárulás, a központi segélyek kerete – amelyet legalább a 2011-es szint

ten biztosít a tárca –, az étkezési utalványok összege, a ruházati hozzájárulás és illetmény összege, a hozzájárulás és illetmény összege, a ruházati hozzájárulás és illetmény összege, a hozzájárulás és illetmény összege, a ruházati hozzájárulás és illetmény összege.

A tárca vállalta, hogy 2012 második félévében megvizsgálja a személyi juttatásokon esetlegesen képződő megtagadásokat, amelyek felhasználásáról a szakszervezetekkel folytatott egyeztetést követően, az észrevételek és javaslatok figyelembevételével dönt majd a honvédelmi miniszter.

(Forrás: honvedelem.hu)

A LONDONI NYÁRI OLIMPIÁN 26 SPORTÁG 302 VERSENYSZÁMÁBAN MÉRIK ÖSSZE KÉPESSÉGEIKET A VILÁG LEGJOBB SPORTOLÓI, KÖZTÜK A MAGYAR CSAPAT HIVATÁSOS KATONA DISZKOSZVETŐ KIVÁLÓSÁGA, KÖVÁGÓ ZOLTÁN SZÁZADOS. SOROZATUNK MÁSODIK RÉSZÉBEN A VILÁGHÁBORÚK MIATT ELMARADT OLIMPIÁKRÓL, TOVÁBBÁ A MAGYAR KATONAOLIMPIKONOK FÉNYKORÁRÓL IS OLVASHATNAK RÉSZLETEKET.

Köszönet minden eljátszott magyar himnuszért! (2.)

Kapcsolódó videónkat nézze meg a Célkeresztben című heti magazin-műsorban a honvedelem.hu-n!

Adda Alfréd ezredes 1928-ban, Amszterdamban az első magyar lovas versenyzőként szerepelt.

KATONAOLIMPIKONOK

Az 1912-es stockholmi olimpián, nagy örömmel, megszülettek katonao olimpiájaink első aranyérmek. Magyarországot 11 sportág 52 versenyszámában 119 férfiversenyző, köztük 10 hivatásos katona képviselte. Bertl László ezredes, Mészáros Ervin százados és Schenker Zoltán ezredes is tagja volt a győztes kardcsapatnak: személyükben tisztelhetjük első hivatásos katona olimpiabajnokainkat. (Itt említem meg: sorozatomban a katonasportolók ismert, legmagasabb rendfokozatát használom.)

Stockholmi sikereink hatására itt-hon „olimpiai lázban élt” szinte mindenki. Az eufóriát csak fokozta, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagjai 1914 elején – a párizsi Sorbonne Egyetemen megtartott ülésükön – 21:7 arányban Budapestnek ítélték oda az 1920-as olimpia rendezésének jogát. Azzal azonban nem számolt senki, hogy nem sokkal ezután, június 28-án Sarajevóban meggyilkolják Ferenc Ferdinánd trónörökösét, és ezzel megkezdődik az első világháború. A sors már csak ilyen: éppen

az 1916-os berlini játékokon mutatták volna be először a béke jelképeként megalkotott, olimpiai játékokat is csak római számmal (VI.) és a lehetséges helyszín említésével maradt meg a történelemkönyvekben.

Kutatásaim során, a szerencsés véletlenek köszönhetően, ráletem egy, az elmaradt játékokat szimbolizáló plakátra is, amelyen „háború árnyékolja be a sport, ezáltal pedig az olimpia eszméjét”.

Aranyérmes kardvívók „alkalmi tríoja”: balról Berczelly Tibor, Kovács Pál és Gerevich Aladár.

BUDAPEST HELYETT...

Az első világháború után, 1919 tavaszán a svájci Lausanne-ban tartott ülésén a Nemzetközi Olimpiai Bizottság Budapest helyett a belgiumi Antwerpen városát jelölte meg véglegesen az 1920-as nyári játékok házigazdájaként. De nem csupán ez érte traumaként hazánkat. Coubertin báró minden diplomáciai erőfeszítése ellenére kizárták a versengésből a központi, vesztes hatalmakat: a belga szervezők nem hívták meg a játékokra Ausztria, Bulgária, Magyarország, Németország és Törökország sportolói. A döntés fonákját mutatja, hogy a korábban az antant oldalán harcolt Szovjet-Oroszországnak sem tették lehetővé a részvételt. A sors „másik” fintora: éppen ezen a „csonka” olimpián használták először a nemzetek összefogását is jelképező ötkarikás olimpiai zászlót.

A civishir.hu felvételén Harangi Imre olimpiai bajnoki bokszesztyője.

Ide kívánczik egy szomorú névsor: az első világháborúban hivatásos katona olimpikonjaink közül hősi halált halt Zulawszky Béla őrmagy, Békessy Béla százados, Szántay Jenő százados, valamint Hauler László főhadnagy.

A számunkra kényszerűségből kimaradt két olimpia után, 1924-ben Párizsból ezüst és bronzérmekkel tértek vissza katonaoimpikonjaink. Nem mindegyikük örült az érdemnek felhőtlenül. Somfay Elemér ezredes, akit barátai Xaxának hívtak, az ötpórába akkori számainak egyikét, a 200 méteres síkfutást több méteres különbséggel megnyerte, ám a 2. helyezettel azonos időt állapítottak meg neki. Így az aranyból „csak” ezüstérem lett. A sportoló és családja sohasem fogadta el, hogy nem őt hirdették ki győztesnek, ráadásul a magyar vezetők nem is óvtak. A Farkasréti temetőben található síremlékének fehér márványába a neve mellé ezért vésték örök tiltakozásul: „olimpiai bajnok”.

A háborúk miatt elmaradt olimpiai jelképes plakátja.

A PARANCS, AZ PARANCS

1928-ban, Amszterdamban már 15 katonai képviselte színeinket. Közülük is kiemelkedett Tersztyánszky Ödön, aki kard egyéniben és a csapat tagjaként is aranyérmes lett. A kiváló sportoló tudta, hogy a parancs, az parancs. Elutazása előtt ugyanis hívatta őt ezredének parancsnoka, aki kerek pereg, parancsba adta, hogy győzzön. Mit tehetett volna egy izig-vérig jó katona? Győzött. E nagyszerű sportember 1929-ben, szolgálati feladatának ellátása közben halálos motorbalesetet szenvedett; a modernkori olimpiákon aranyérmet nyert magyar versenyzők közül elsőként ő hunyt el.

Az amszterdami játékokon történt meg az is, hogy Cseh Kálmán alezredes a lovasversenyek során, a terepen bukott, és agyrázkódást szenvedett. Kórházba vitték, ám a csapat érdekében másnap mégis lóra ült. Micsoda sportemberi hozzáállás!

Piller György, olimpiai aranyérmes kardvívó.

Somfay Elemér, az ezüstérmes „olimpiai bajnok”.

Tersztyánszky Ödön, a kardvívás nagy egyénisége.

(akkori nevén: miniatűr) puska versenye során a legtöbb találatot ő érte el, mégis csak a 18. lett, mert megmagyarázhatatlan okból az egyik lövésével a szomszédja céltáblájában „helyezett el” egy 10-est. Egy olimpiai aranyérmessel lettünk szegényebbek.

lett első. Harangit acélkoponyájára és ökle miatt „Tatárnak” becézték a sportág berkeiben. Az elődöntőt és döntőt is szétfejtelt szemöldökkel küzdötte végig. Az utolsó percekben a szorító már szinte vérben perzgett. Mégis győzött – acélos akarattal.

Négy esztendő múltán, Los Angelesben, egy igazán méltó utód tudta megismételni Tersztyánszky Ödön eredményeit: Piller György alezredes ugyancsak megnyerte a kard egyénit, és Nagy Ernő alezredessel együtt, tagja volt a győztes kardcsapatnak is. A tengeren túl Barát–Lemberkovits Antal alezredessel példa nélküli dolog esett meg. A kisebb

TATÁR, A KÉRLELHETLEN

A legnépesebb, 35 fős katonaoimpikon csapat az 1936-os, berlini játékokon vett részt. Berczelly Tibor őrmagy és Kovács Pál dandártábornok a kardcsapat tagjaként vívtak ki maguknak is aranyat. Az ökölvívó Harangi Imre címzetes törzsrőmester könnyűsúlyban

Egy „páratlan” bronzról is említést kell tennem: Platthy József ezredes a díjugratás – nehéz vadászugratás – egyéniben harmadik lett, s ezzel a teljesítményével mind a mai napig ő a legeredményesebb lovas olimpiakönk. A 4. helyen végzett lovaspólok csapat összeállítása ugyancsak szolgál egy érdekességgel: Bartalis Kálmán ezredes, Dienes–Oehm Tivadar őrmagy, Kovács Dezső alezredes és Szentpály Imre alezredes mellett az ötödik versenyző egy civil, az ifjabb gróf Bethlen István volt.

A LEGISMERTEBB SPORTZÁSZLÓ

Az olimpiai játékok loboogóját 1913-ban tervezte meg Pierre de Coubertin báró, a modern olimpiai eszme elindítója. A zászlót először az 1920-as antwerpeni olimpián használták. Egy nem hivatalos magyarázat szerint a kék karika Európát, a sárga Ázsiát, a fekete Afrikát, a zöld Óceániát, a piros pedig az amerikai kontinenst jelképezi. A fehér szín a versengő országok közötti békét és barátságot szimbolizálja.

A történelem azután ismét „közbeszólt”. A második világháború miatt elmaradt az 1940-es tokiói (helsinki), majd az 1944-es londoni olimpia is, miként elmaradt a magyar katonasportolók újabb sikeres szerepléseinek lehetősége is. Igaz, a legutóbbi, pekingi olimpiáig sportolóként százharminc-negy hivatásos katona képviselte hazánkat – közülük huszonkilencen vehettek át aranyérmet. A dobogós helyezést elért hivatásos katonáink tiszteletére kilencvenkétszer húzták fel a magyar loboogót.

Köszönet minden eljátszott magyar himnuszért!

HÁTTERHADSEREG

AZ ÉSZAK-ATLANTI SZERZŐDÉS SZERVEZETE ÁLTAL VÉGREHAJTOTT KATONAI MŰVELETEK SZÁMÁNAK NÖVEKEDÉSÉVEL A TARTALÉK ERŐK MIND FONTOSABBÁ VÁLNAK. EGYEBEK MELLETT ERRŐL IS SZÓ VOLT A NATO TARTALÉKOS EGÉSZSÉGÜGYI TISZTEK SZÖVETSÉGÉNEK, VALAMINT A NATO TARTALÉKOS EGÉSZSÉGÜGYI TISZTEK SZÖVETSÉGÉNEK LEGUTÓBBI, KÖZÖS TANÁCSKOZÁSÁN.

A NATO Katonai Bizottsága még 1988-ban, külön határozatban ismerte el annak a két nemzetközi tartalékos katonai szövetségnek a működését, a velük kialakult együttműködés fontosságát, amelyek a közelmúltban együttes üléstükön vitatták meg a tartalékosok képességeinek hatékonyabb felhasználását, egyebek mellett a művelési területeken. Mielőtt az e tanácskozáson elhangzottakat röviden összefoglalnám, a szövetségeket illetően hadd osszak meg az olvasóval néhány, talán kevésbé ismert információt.

A NATO Tartalékos Tisztek Szövetsége (Confédération Interalliée des Officiers de Réserve – CIOR) 1948-ban, belga, francia és holland tartalékos tisztek kezdeményezésére jött létre. Napjainkban hozzávetőleg 1,3 millió tartalékos tisztest képvisel, ezzel a világ legnagyobb tartalékos szerveződése. A CIOR társult szerve, a NATO Tartalékos Egészségügyi Tisztek Szövetsége (Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve – CIOMR) pedig 1947-ben, Belgium, Franciaország és Hollandia

kezdeményezésére alakult meg. A Magyar Tartalékosok Szövetsége a CIOR tagja.

(A szerző a Matasz képviselőtében, egyszersmind a CIOR alelnökéeként vett részt az ülésen – a szerk.)

A tanácskozáson Knud Bartels vezér ezredes, a NATO Katonai Bizottságának elnöke beszédében kijelentette: napjaink hadszínterein a tartalékosokra elsősorban civil látókörök, szak tudásuk okán van szükség. Mint mondta: a tartalékosok katonai, többnemzeti közeg-

telezetség alapján kiegészülő tömeghadsergek néztek egymással farkasszemet, ahol a tartalékos tisztekre főleg azért volt szükség, hogy legyen elég alagságparancsnok. Ma a NATO-ban a kisebb létszámú, önkéntes haderők vannak túlsúlyban, ahol nem annyira szakasz- vagy századparancsnokként van szükség tartalékos tisztekre, mint inkább polgári szak tudásuk, készségeik alapján. Különösen igaz ez a békefenntartó, a békeépítő és a humanitárius műveletekre. Mindezek kapcsán meg kell említenem, hogy hazánkban is kialakultak az önkéntes tartalékos rendszer jogszabályi keretei, a tartalékos szolgálat munkajogi garanciái; a védelmi tartalékosok elsősorban őrzés-védelmi, katasztrófavédelmi feladatokat látnak el, míg a művelési tartalékosok tényleges katonai szolgálatot teljesítenek, a Magyar Honvédség valamennyi feladatára igénybe vehetőek.

Nos, visszatérve ülésünkre, videóüzenetben köszöntött bennünket James Stavridis tengernagy, a NATO európai erőinek főparancsnoka, egyben az Egyesült Államok Európában állomásozó erőinek főparancsnoka. Az admirális szót a NATO folyamatban lévő műveleteiről, és kiemelten foglalkozott azzal is, hogy az új biztonsági környezet és a

CIOR egyre inkább megnyitja sorait a legénységi és altiszti állomány előtt. Az első lépésre ezen a területen – hivatalosan – 2010-ben került sor, amikor egy alapszabály-módosítás eredményeként, a NATO által akkreditált, nyári, katonai sportversenyen először jelenhettek meg a legénységi és altiszti állomány-kategóriák képviselői. A további közelítés egyik lehetséges útjaként Hollandia és Németország tartalékosai létrehozta egy NATO-orientált altiszti szövetséget, a Centuriont. A kezdeményezéshez hamar csatlakozott Lengyelország és Portugália, de az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Norvégia, valamint Svédország is érdeklődik a szervezettel iránt. A Centurion a CIOR mintájára épül fel (teljes jogú tag csak NATO-tagállam lehet stb.), és közeli kapcsolatra törekszik a CIOR-al (közös nyári kongresszus, közös bizottságok stb.). A távlati cél akár a két szervezet egyesülése is lehet. Nem titok, hogy a NATO és a nemzeti védelmi minisztériumok is azokat a tartalékos szervezeteket részesítik előnyben, amelyek valamennyi állománykategória előtt nyitva állnak és a társadalom minél szélesebb részét tudják megszólítani.

A tanácskozáson elhangzott: nyári kongresszusunkat 2012. július 30. és

ben is segíteni tudják a parancsnokot.

Tény, hogy a NATO korábban kollektív védelmi műveletekre rendezkedett be, mára pedig a válságreakgáló műveleteké, köztük is elsősorban a békétámogató műveletek a főszerep. A hidegháború idején a mennyiségi szempontok domináltak. Többnyire hadkö-

csökkenő katonai költségvetések kihívásainak hatására miként alakul a tartalékosok szerepe.

A tanácskozáson szó volt a CIOR működésében bekövetkezett néhány változásról, így szövetségünk és a tartalékos altisztek kapcsolatának alakulásáról is. Kedvező fejleményként hangzott el: a

augusztus 4. között, Koppenhágában tartjuk. Tájékoztatót kaptunk nyelvi akademiánk programjáról is. Eszerint: 2012. július 16–27. között angol és francia nyelvtanfolyamra kerül sor a csehországi Vyškovban. A tanfolyam végén NATO STANAG 6001 vizsga letételére is lehetőség lesz.

KATONÁK HŐSÖK

HAGYOMÁNY ÉS MEGÚJULÁS

 katonakhosok.kormany.hu

facebook.com/magyarhonvedseg

